

Adina Grigore
Cristina Ipate-Toma

Nicoleta-Sonia Ionică
Maria Raicu

MĂ PREGĂTESC PENTRU CONCURS!

(EXERCIIIL APPLICATIVE ȘI MODELE DE SUBIECTE)

LIMBA ȘI
LITERATURA
ROMÂNĂ
CLASA A IV-A

**Adina Grigore
Cristina Ipate-Toma**

**Nicoleta-Sonia Ionică
Maria Raicu**

MĂ PREGĂTESC PENTRU CONCURS!

(EXERCIIIL APLICATIVE ȘI MODELE DE SUBIECTE)

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

CLASA A IV-A

Editura Ars Libri

ISBN: 978-606-36-0520-8

Această lucrare poate fi utilizată pe întreg parcursul anului școlar, atât pentru exersarea și sistematizarea cunoștințelor din programa școlară în vigoare, cât și pentru aprofundarea curriculumului, prin exerciții cu un grad sponit de dificultate, conferind elevilor posibilitatea de a face față cu succes concursurilor și olimpiadelor școlare.

Temele care vizează noțiuni extinse ale programei sunt evidențiate cu asterise și dau posibilitatea celor donnici să evolueze pe drumul cunoașterii, în domeniul comunicării și în cel lingvistic.

De asemenea, testele propuse la finalul lucrării evaluează nivelul de pregătire a elevilor în vederea participării la olimpiade și concursuri școlare.

Referenți științifici: Conf. univ. dr. Mihaela Păiși-Lăzărescu,

Conf. univ. dr. Cristina-Loredana Bloju, Prof. grad I Mihaela-Elena Pătrașcu

Copyright © Editura Ars Libri, 2017

Editor: Adina Grigore

Redactor șef: Cristina Ipate-Toma

Design: Mihai Gruianu

Corectură: autoarele

Copertă: Mariana Muscalu

Comenzi:

Editura Ars Libri, Costești, jud. Argeș

Tel./fax: 0248 546 357; 0725 897 099; 0745 095 083

E-mail: arslibri@yahoo.com

www.edituraarslibri.ro

**Tiparul executat la Tipografia Polichrom Industry 2006
Costești, jud. Argeș**

CUPRINS

1. Scrierea corectă a cuvintelor <i>cel</i> și <i>ce-l</i> ...	4	30. Genul pronumelui	36
2. Cuvântul. Despărțirea în silabe.....	5	31. Alte forme ale pronumelui personal...	37
3. Cuvinte cu sens asemănător.....	5	32. Sensuri ale cuvintelor	38
4. Cuvinte cu sens opus	6	33. Scrierea corectă a cuvintelor <i>ai</i> și <i>a-i</i> ...	39
5. Semne de punctuație.....	7	34. Cuvântul – parte de propoziție.....	41
6. Felul propozițiilor după scopul comunicării	8	35. Predicatul exprimat prin verb.....	42
7. Scrierea corectă <i>cea/ ce-a</i>	9	36. Sensuri neobișnuite ale cuvintelor.....	44
8. Verbul. Numărul verbului	10	37. Subiectul exprimat prin substantiv.....	45
9. Persoana verbului	11	38. Subiectul exprimat prin pronume personal.....	46
10. Semne de punctuație: <i>ghilimelele</i> , punctele de suspensie	13	39. Acordul subiectului cu predicatul.....	48
11. Scrierea corectă a unor verbe (<i>a fi, a lua, a avea, a ști, a veni, a vrea</i>)	14	40. Propoziția simplă	49
12. Timpul verbului	15	40. Părțile principale de propoziție.....	49
13. Scrierea corectă a cuvintelor <i>odată</i> și <i>o dată</i>	17	41. Propoziția dezvoltată.....	50
14. Grupurile de sunete/ litere <i>oa, ia, ea, ie, ua, uă</i>	19	41. Părțile secundare de propoziție	50
15. Cuvinte cu aceeași formă și sens diferit.....	20	42. Scrierea corectă a cuvintelor <i>var</i> și <i>v-ar</i> ...	51
16. Scrierea corectă a unor cuvinte (<i>n-ați, nu-i, n-am, n-ai, n-au, a crea, a agrea</i>)	21	43. Familia de cuvinte.....	52
17. Substantivul. Felul substantivelor	22	44. Felurile propozițiilor după aspectul predicatului	54
18. Scrierea unor forme ale verbelor (<i>n-avem, n-aveți, n-are</i>)	23	45. Scrierea corectă a cuvintelor <i>întruna</i> și <i>într-una</i>	55
19. Numărul substantivului	24	46. Scrierea corectă a cuvintelor <i>mie</i> și <i>mi-e</i>	56
20. Genul substantivului	25	47. Scrierea corectă a cuvintelor <i>ceai</i> și <i>ce-ai</i>	57
21. Adjectivul. Acordul adjectivului cu substantivul	27	48. Variante de concurs.....	58
22. Poziția adjectivului față de substantiv	28		
23. Scrierea corectă a cuvintelor <i>sar</i> și <i>s-ar</i>	29		
24. Scrierea corectă a cuvintelor <i>numai</i> și <i>nu mai</i>	30		
25. Scrierea corectă a cuvintelor <i>mia</i> și <i>mi-a</i>	31		
26. Formularea de întrebări și răspunsuri....	32		
27. Pronumele personal	33		
27. Pronumele personal de politețe	33		
28. Numărul pronumelui	34		
29. Persoana pronumelui	34		

1. Scrierea corectă a cuvintelor **cel** și **ce-l**

1. Formulează câte un enunț cu fiecare expresie de mai jos.
cel mai; cel ce; cel care; cel cu; celui care; cel din; pe cel.
2. Transcrie propozițiile, folosind cratima pentru cuvintele subliniate.
 - Nu știu ce îl interesează.
 - Oare ce îl face atât de distins?
 - Nu mai sunt omul ce îl știi.
 - Ce îl mai admiram pe Luki când sărea peste obstacole!
3. Scrie, după schema de mai jos, câte două exemple pentru fiecare situație.

substantiv + cel + adjectiv

- nume de personalități
- titluri de povești

4. Formulează enunțuri, completând spațiile.

Cel ce - l

Ce - l cel

5. Găsește câte trei exemple pentru fiecare situație, apoi alcătuiește câte o propoziție cu acestea.

- cel + adjectiv
- cel + mai + adjectiv
- cel + mai + altă parte de vorbire

6. În scrierea „ce-l” înlocuiește cuvântul „ce” cu alte cuvinte, apoi formulează câte un enunț cu fiecare construcție nouă.

ce-l, -l, -l, -l.

7. Scrie un scurt text în care să folosești de cel puțin două ori cuvintele **cel** și **ce-l**.

8. Transcrie textul pe caiet, corectând scrierea cuvintelor evidențiate, acolo unde este cazul.

Nicușor este **cel** mai mic dintre cei trei copii ai familiei. **Cel** diferențiază **cel** mai mult de ceilalți copii este zburdălnicia de care dă dovadă. **Cel** mai zmotocește pe Mișu, motanul cel leneș! Sare, râde și se joacă toată ziua. **Cel** care îl mai ponderează este tatăl său, **cel** iubește nespus pe Nicușor. E de-ajuns să îi arate degetul arătător și Nicușor se potolește.

Dar e **cel** mai harnic atunci când sunt treburi de făcut, e **cel** mai săritor când e vorba de ajutat.

Așa că, Nicușor **cel** zburdalnic rămâne un copil **cel** apreciază toată lumea. **Cel** interesează? El e vesel și crede că așa e normal să se comporte.

2. Cuvântul. Despărțirea cuvintelor în silabe

1. Scrie câte două exemple de cuvinte formate din:

- trei silabe
- patru silabe
- cinci silabe
- șase silabe

2. Taie cuvintele incorect despărțite în silabe. Desparte corect în silabe aceste cuvinte.

- în-fră-ți-re, dre-ptunghi, in-e-gal, fiin-dcă, de-ze-chi-libru, or-hi-de-e, dez-e-chi-li-bru, sma-rald, ex-er-ci-țiu, af-lu-ent, sculp-tu-ră, func-ți-e, som-ptu-os

3. Desparte în silabe următoarele cuvinte: unsprezece, deschidere, întrerupere, nedreptate, biografie, refacere, creează, crenguță, enciclopedie, bibliotecă, portofoliu, înoată, împodobite, cicoare.

4. Scrie câte trei exemple de cuvinte care să conțină: **nn**, **ee**, **ii**, **oo**, **uu**, apoi desparte-le în silabe.

nn ii oo ee

5. Scrie toate posibilitățile de despărțire a cuvintelor în silabe la capăt de rând.

- *extraordinar, știință, înnegurare, dreptunghiular, descompunere, apreciere, maculatură, cumpărături, luminoasă*

6. Alcătuieste enunțuri în care să introduci câte două dintre cuvintele de la exercițiul 5.

7. Desparte în silabe cuvintele de mai jos, apoi scrie în casete numărul silabelor.

- poet, absent, excepție, obține, subțire, douăsprezece, nădejde, scriitor, dezaprobare, zoologie.

3. Cuvinte cu sens asemănător

1. Formează perechi de cuvinte cu sens asemănător.

- îndemânatic, belșug, abundență, adecvat, potrivit, abil, temelie, molimă, epidemie, niciodată, nicând, bază, a imagina, limpede, clar, a închipui.

2. Scrie câte un cuvânt cu sens asemănător pentru fiecare dintre cuvintele date, apoi formulează câte un enunț cu acestea.

- temerari, sonoritate, zvon, real, succesori, splendid, parcurge

3. Găsește câte două cuvinte cu sens asemănător pentru cele date și alcătuieste cu două dintre acestea propoziții.

• așezare, a dovedi, a vorbi, bălțat, panoramă, a privi, a călăuzi, a plăsmui, a afla, cârmaci, solemnitate, a alcătui.

4. Scrie câte o expresie sau câte un cuvânt cu înțeles asemănător pentru fiecare expresie. Alcătuieste propoziții cu trei dintre următoarele expresii: alb la față, la sfântul așteaptă, bani gheață, cât ai clipi, cu alte cuvinte, după voia inimii, mai cu seamă, tras ca prin inel.

5. Înlocuiește cuvintele subliniate cu altele care au înțeles asemănător, încercând să păstrezi rima.

„A-nceput de ieri să cadă
Câte-un fulg, acum a stat.
Norii s-au mai răzbunat
Spre apus, dar stau grămadă
Peste sat.”

(G. Coșbuc, „Iarna pe uliță “)

6. Scrie câte o propoziție cu înțeles asemănător pentru fiecare dintre următoarele:

- A făcut din țânțar armăsar.
- L-a tras pe sfoară.
- Și-a dat arama pe față.
- Și-a văzut visul cu ochii.
- A uitat de la mână până la gură.
- Nu face nici doi bani.

7. Scrie cuvinte cu același înțeles pentru: succes, fruct, pom, praf, vijelios, trântă.

4. Cuvinte cu sens opus

1. Completează tabelul.

Cuvinte cu sens asemănător	Cuvinte	Cuvinte cu sens opus
	Da!	
	a se așeza	
	banal	
	frică	
	împrăștiat	
	limpezime	
	zarvă	

2. a) Găsește câte un cuvânt cu înțeles opus pentru: a apărut, magnific, a ridicat, nemaivăzut.

b) Scrie câte două cuvinte cu sens opus pentru: adevăr, simetric, urmaș, viitor, eroare, a spori, a tăinui, vag.

3. Alege varianta corectă (cuvântul cu sens opus).

●fortuit: întâmplător, neprevăzut, așteptat; ●mândrie: aroganță, modestie, înfumurare; ●grabă: iuțeață, zăbavă, zor;
●agreabil: plăcut, atrăgător, respingător.

4. Formulează câte un enunț cu fiecare pereche de cuvinte.
•rar – des; bun – rău; dulce – amar; harnic – lenes; a lăuda – a blama;
închis – deschis; vechi – nou; senin – înnorat

5. Transcrie textul, înlocuind cuvintele subliniate cu altele care au înțeles opus.

Furtuna se dezlănțuie. Valuri uriae se izbeau de țarm. În apropiere se zăreau pești care înotau grabnic spre larg . Un vapor se depărta încet spre răsărit . Adeseori pe cerul înnorat apăreau pescăruși .

6. Scrie cuvântul potrivit din perechile de cuvinte cu sens opus, astfel încât textul să aibă înțeles.

„S-a desfăcut din mugur, într-o (...) (...) a (...) de primăvară. Cea (...) rază de soare s-a (...) pe dânsa ca o sârmă de aur, făcând-o să tremure de (...) unei asemenea atingeri”.

(dimineată - seară; caldă - rece; începutului - sfârșitului; dintâi - ultimă; împletit - despletit; fericirea - tristețea.)

5 . Semne de punctuație

1. Scrie câte o propoziție, la sfârșitul căreia să se pună: punct, semnul întrebării, semnul exclamării.

2. Pune virgula la locul potrivit.

- Morcovul ceapa varza cartoful usturoiul și sfecla sunt legume bogate în vitamine.
- Ionică vino în casă!

- Bunica a făcut o prăjitură cu vișine cu nuci cu vanilie cu zahăr cu unt și cu făină.
 - Băiatul a mers zilnic în port sperând să vadă vaporul cel nou.
3. Formulează propoziții care să exprime: o strigare sau o chemare; o urare; un salut; un îndemn; o mirare; o poruncă.
 4. Alcătuieste propoziții în care cuvintele de mai jos să se afle la început și în interior, punând la sfârșitul fiecăreia semnul de punctuație corespunzător.
 - bine, de ce, unde, când, ce, cât
5. Transcrie fragmentul, scriind semnele de punctuație potrivite.
- Pe când se apropia de acea casă numai iaca o babă o întâmpină pe fată cu blândețe și-i zice
Ce cauți prin aceste locuri copilă și cine ești
Cine să fiu mătușă la o fată săracă fără mamă și fără tată
Sărmană fată zise bătrâna cu adevărat numai Dumnezeu
te-a îndreptat la mine și te-a scăpat de primejdii Eu sunt Sfânta Duminică
(I.Creangă „Fata babei și fata moșneagului “)
6. Alcătuieste câte un enunț în care să folosești semnul (:) și să exprime:
 - cuvintele unei persoane; o enumerare; o explicație
 7. Alcătuieste un scurt text, de 10-12 rânduri, în care să folosești toate semnele de punctuație învățate.
 8. Formulează câte o întrebare în care să introduci cuvintele „familiar” și „familial”.
 9. Formulează câte o propoziție în care să introduci cuvintele „abilitate” și „agilitate”.

6. Felul propozițiilor după scopul comunicării

1. Scrie câte o propoziție: enunțiativă, enunțiativă exclamativă, exclamativă negativă, interogativă, enunțiativă afirmativă, enunțiativă negativă.

2. Pune semne de punctuație potrivite după fiecare propoziție, apoi precizează felul propoziției.

● Cocoșul a găsit o punguță cu doi bani

● Ce faci aici

- Fulgerul luminează cerul întunecat
- Greierii cântă în fiecare seară
- Brazi înalți străjuiau cărarea spre castel
- Care este răspunsul tău
- Bine ai venit

3. Scrie câte o propoziție enunțiativă exclamativă și interogativă care să înceapă cu următoarele cuvinte: *Ce, Cât, Unde, Cine, Pe cine, Cum.*

4. Transformă propozițiile enunțiativ afirmative în propoziții enunțiativ negative, apoi în propoziții interogativ afirmative.

- Tu ești un copil cuminte.
- Se poate și mai bine.
- Ai recitat bine la concurs.

5. Transformă propozițiile următoare în propoziții interogativ, punând cuvintele subliniate la sfârșit.

- Vântul bate din spre munte.
- Nepoții au sosit ieri.
- Iepurașii s-au ascuns în tufișuri.
- Iarna a coborât de curând.
- Vrăbiile s-au oprit pe acoperișul casei.

7. Scrierea corectă cea/ ce-a

1. Găsește cuvinte conform schemelor date, apoi alcătuieste enunțuri cu fiecare expresie obținută.

• substantiv comun + cel + adjectiv	• cel + mai + adjectiv
• substantiv comun + cea + adjectiv	• cea + mai + adjectiv
• substantiv propriu + cel + adjectiv	• cel + mai + altă parte de vorbire
• substantiv propriu + cea + adjectiv	• cea + mai + altă parte de vorbire

2. Alcătuieste un scurt text în care să introduci trei dintre exemplele obținute la exercițiul anterior.

3. Alcătuieste câte o propoziție enunțiativă, exclamativă, interogativă în care să introduci, pe rând, cuvintele „cel” și „cea”.

4. Completează:

propoziție exclamativă Ce-l →

propoziție interogativă Ce-l →

propoziție exclamativă Ce-a →

propoziție interogativă Ce-a →

5. Formulează enunțuri în care să introduci, de fiecare dată, una dintre expresiile: *cea mai*, *cea din*, *cea care*, *cea despre*, *pe cea*.

6. Completează enunțurile:

Cea ce-a

Ce-a cea

7. Completează spațiile cu una dintre formele: *cel*, *ce-l*, *cea*, *ce-a*.

Nu știu ... căutat în pădure. | Desigur, ... mai bun a fost felicitat.

Cartea e ... mai mare avuție. | Nu știa ... așteaptă după concediu.

8. Verbul. Numărul verbului

1. Scrie câte trei exemple de verbe care exprimă:

a) acțiunea

b) starea

c) existența

2. Scrie verbele de la punctul a) la numărul singular, iar pe cele de la punctul b) la numărul plural.

a) alergau, se plimbau, doresc, vor citi, au chemat, venită, ajung

b) mănânc, cântă, ești, povestește, găsisese, a colindat, alerg

3. Scrie câte trei verbe cu înțeles asemănător pentru: a munci, a culege, a căuta, a vesti, a înțelege.

4. Înlocuiește expresiile cu verbe care au același înțeles.

● a lua seama ● a o lua la sănătoasă ● a-l duce capul ● a pune capăt

● a-și lua gândul ● a trage pe sfoară ● a sta cu ochii pe cineva

● a da buzna ● a da din gură ● a da de știre ● a da frâu liber

● a se da mare ● a da de înțeles ● a da de-a dura.

5. Formulează câte o propoziție:

a) enunțiativă, în care verbul să fie la numărul singular;

b) enunțiativă exclamativă, în care verbul să fie la numărul plural;

c) interogativă, în care verbul să fie la numărul singular.

6. Subliniază verbele din textul de mai jos și precizează numărul fiecăruia.

Marinarii dansau pe punte și, când prințul a ieșit și el pe covertă, sute de rachete au țâșnit în aer și au făcut o lumină ca ziua. Zâna s-a speriat și s-a scufundat repede în apă. Dar n-a stat mult și și-a scos capul. Când s-a uitat în văzduh parcă toate stelele cerului cădeau pe ea. Niciodată nu văzuse ea asemenea minunății de artificii. Sori mari se destrămau, împrôșcând flăcări, pești zburători pluteau în aer și totul se oglindea în apa strălucitoare. Pe corabie era atât de multă lumină, încât se deslușeau bine nu numai oamenii, dar chiar și fiecare funie. Ce frumos era prințul! Strângea mâinile celorlalți și zâmbea, și muzica cânta.

(Hans Christian Andersen - *Mica Sirenă*)

7. Realizează un text creativ de 15-20 rânduri, în care să folosești următoarele verbe: admira, ajunge, urca, se bucură, sosesc, văzuseră. Dă-i un titlu potrivit.

8. Scrie mai multe verbe cu înțeles asemănător pentru: a vesti, a căuta, a râde, a îndoi, trudi.

9. Persoana verbului

1. Scrie forma potrivită a verbului, în funcție de număr și de persoană.

a) Eu mănânc

Tu

Ei/ Ea

Noi

Voi

Ei/ Ele

b) Eu vând

Tu

Ei/ Ea

Noi

Voi

Ei/ Ele

2. Precizează numărul și persoana următoarelor verbe: erau, au întâlnit, va pleca, mergem, citiți, călătorește, gândești.

3. Subliniază verbele din propozițiile următoare și precizează numărul și persoana fiecăruia.

- Eu ascult cu atenție cântecul.
- Tu ai auzit vestea cea nouă?
- Gândăcelul s-a urcat pe o frunză.
- Elevii sunt în curtea școlii.
- Noi ne-am bucurat de sosirea zăpezii.
- Voi ați ajuns în parc?
- Bunicii îi priveau cu bucurie pe nepoți.
- Ce construcție interesantă faci tu!

4. Formulează:

- a) două propoziții enunțiative, în care verbele să fie la numărul singular, persoana I;
- b) două propoziții exclamative, în care verbele să fie la numărul singular, persoana a III-a;
- c) două propoziții interogative, în care verbele să fie la numărul plural, persoana a II-a.

5. Scrie verbe cu sens asemănător și verbe cu sens opus pentru cele date, apoi alcătuește cu două dintre ele propoziții în care verbele să se afle, pe rând, la persoana I, a II-a și a III-a, numărul singular și numărul plural.

- a apărea, a birui, a spune, a grăbi, a limpezi, a sosi, a răspândi, a zidi

6. Trece verbele la persoana a II-a, fără a schimba numărul acestora.

- Eu merg la hipermarket.
- Cântăm colinde vechi.
- Acum va pleca.
- În vacanță au fost la Viena.

7. Analizează verbele din fragmentul de mai jos, precizând persoana și numărul.

Într-o zi servitoarea unui medic cumpără lemne de la el și îl rugă să i le ducă până acasă. Când ajunse Crab, medicul tocmai mânca. Înfometatul tăietor de lemne, înghițind în sec după mâncărurile gustoase pe care le vedea, gândi că, dacă ar fi medic, ar putea mânca și bea tot ce și-ar dori. Și, întorcându-se către doctor, îl întrebă:

– Pot să am și eu meseria de medic?

– Bineînțeles, îi răspunse doctorul. Nu trebuie decât să-ți cumperi un abecedar dintre cele care au un cocoș desenat pe ele. Apoi îți comanzi două costume elegante și pui pe ușa casei tale o inscripție care să spună așa: „Doctorul Știe-Tot” și aștepți clienții. Vei vedea.

(Charles Perrault - *Doctorul Știe Tot*)

10. Semne de punctuație: ghilimelele, punctele de suspensie

1. Completează propozițiile cu semnele de punctuație corespunzătoare, apoi realizează corespondența.

- Cine a bătut în poartă
- Undeva în pădure era casa piticilor
- Ce interesantă este povestea
- Pe ramură s-au așezat o vrabie un pițigoi o cioară
- Am citit povestea Albă ca Zăpada
- Furtuna s-a domolit
- Semnul exclamării
- Două puncte
- Puncte de suspensie
- Semnul întrebării
- Punctul
- Ghilimelele

2. Scrie între ghilimele: titluri de povești, titluri de cărți, denumiri ale unor ziare sau reviste.

3. Încercuiește literele corespunzătoare variantelor corecte.

- Ghilimelele sau semnele citării se folosesc pentru a încadra:

- a) titluri;
- b) spusele unei persoane;
- c) lipsa unei părți dintr-un enunț;
- d) fragmente dintr-o scriere (articol, poveste, poezie etc).

- Punctele de suspensie marchează:

- a) o pauză în vorbire;
- b) spusele celui care vorbește;
- c) lipsa unei părți dintr-un enunț, fragment, poezie.

4. Scrie semnele de punctuație corespunzătoare.

- De ce ai venit din nou la mine
- Cât de frumos este acest tablou
- Treptat a înțeles adevărul
- A vrut să întrebe ceva, când deodată
- Am de scris o compunere cu titlul O călătorie imaginară pe harta patriei.

- Atunci împăratul zise

Tu îmi vei fi ginere

- Iepurele împietri de groază când lângă el apărură o arătare cu două coarne grozave

- Bunica începu să spună cu glasul duios

A fost odată ca niciodată

5. Scrie semnele de punctuație și de ortografie în textul de mai jos.

„() Uite() conia() Ionel nu se() astâmpără()

() Ionel() strigă madam Popescu() Ionel vin() la mama()

Apoi către mine încet()

() Nu știi ce ștregar se face() și deștept()

Dar vocea de dincolo() adăugă()

() Conia() uite Ionel vrea să() mi răstoarne mașina()

Astâmpără() te că te arzi()

() Ionel() strigă iar madam Popescu() Ionel() vin() la mama()

() Sări() conia() varsă spirtul() s() aprinde()

() Ionel() strigă iar mama și se scoală repede să meargă după el() dar pe când vrea să iasă pe ușă() apare micul maior de roșiori cu sabia scoasă și() i oprește trecerea() luând o poză foarte marțială() Mama ia pe maiorul în brațe și() l sărută()

() Nu ți() am spus să nu te mai apropii de mașină când face cafea() că dacă te() aprinzi() moare mama() Vrei să moară mama()

(I. L. Caragiale - *Vizită*)

11. Scrierea corectă a unor verbe (a fi, a lua, a avea, a ști, a veni, a vrea)

1. Scrie forma potrivită a verbelor următoare, în funcție de persoană și de număr.

a) verbul „a fi”

persoana I

persoana a II-a

persoana a III-a

b) verbul „a lua”

persoana I

persoana a II-a

persoana a III-a

c) verbul „a avea”

persoana I

persoana a II-a

persoana a III-a

2. Scrie persoana și numărul următoarelor verbe: sunteți, iei, au, ești, au venit, mâncați, știm, vrei, a avut, venim.
3. Alcătuieste enunțuri în care verbul „a fi” să se afle:
 - la persoana I, numărul singular;
 - la persoana I, numărul plural;
 - la persoana II, numărul plural;
4. Formulează câte o propoziție în care cuvântul „fii” să fie, pe rând, substantiv și verb.
5. Scrie verbele de mai jos, după modelul: gândind → gândindu-se
 - trezind, suind, înnoind, plimbând, sfârșind, îmbrăcând
6. Formulează câte o propoziție cu:
 - verbul „a veni”, la persoana I, numărul singular
 - verbul „a vrea”, la persoana a II-a, numărul plural
 - verbul „a ști”, la persoana a III-a, numărul plural
 - verbul „a vedea”, la persoana a II-a, numărul plural
 - verbul „a mânca”, la persoana a II-a, numărul singular
 - verbul „a merge”, la persoana I, numărul plural

12. Timpul verbului

1. Trece verbele la timpul prezent, apoi la timpul viitor: *au hotărât, erați, se găsea, am avut, luai, călătoriseră.*

2. Completează tabelul cu forme ale verbelor.

Verbul	Persoană	Număr	Timpul prezent	Timpul trecut	Timpul viitor
a fi	I	plural			
a trece	a III - a	plural			
a urca	a II - a	singular			
a ști	I	plural			
a afla	a II - a	singular			

3. Completează după model.

a) a vedea:

Eu vedeam.

Eu văzui.

Eu am văzut.

Eu văzusem.

Tu...

Ei/Ea...

Voi...

Ei/Ele...

Noi...

b) a merge:

Tu mergeai.

Tu merseși.

Tu ai mers.

Tu merseseși.

Eu...

Ei/Ea...

Voi...

Ei/Ele...

Noi...

c) a fi:

Voi erați.

Voi fuserăți.

Voi ați fost.

Voi fuseserăți.

Eu...

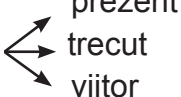
Tu...

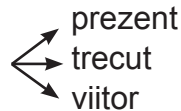
Ei/Ea...

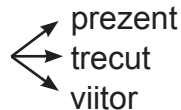
Ei/Ele...

Noi...

4. Completează schemele.

• a gândi (persoana a III-a, numărul singular)

• a avea (persoana a II-a, numărul plural)

• a coborî (persoana a II-a, numărul plural)

5. Analizează verbele din propoziții, precizând persoana, numărul și timpul.

- Ziua și noaptea aleargă una după alta.
- Pășările dorm în culcușuri ascunse.
- Seara coborâse de curând.
- Pe cer au alergat norii.
- De dimineață, soarele va apărea la orizont.

Ex: aleargă = verb, persoana a III-a, numărul plural, timpul prezent.

6. Subliniază verbele, apoi transcrie fragmentul, punând verbele la timpul viitor.

„După ce hoața de vulpe a aruncat o mulțime de pește pe drum, sare și ea din car și, cu mare grabă, începe a strânge peștele de pe drum. După ce l-a strâns grămadă, îl ia, îl duce în vizuina sa și începe a mânca.”

(Ion Creangă – *Ursul păcălit de vulpe*)

7. Alcătuieste câte o propoziție cu verbul „a crea”, în care acesta să se afle, pe rând, la timpul prezent, la timpul trecut și la timpul viitor.

8. Analizează verbele din textul de mai jos.

A sosit toamna. Zilele se micșorează, iar nopțile se măresc. Plouă din ce în ce mai des. Frunzele copacilor cad una câte una. Ele formează un covor multicolor. Păsările călătoare pleacă în țările calde. Vor veni înapoi la primăvară. Soarele, până mai ieri, a încălzit cu putere. Acum nu mai zâmbește așa des. În curând va cădea bruma.

13. Scrierea corectă a cuvintelor *odată și o dată*

1. Înlocuiește cuvintele subliniate cu **odată** sau **o dată**, apoi transcrie aceste propoziții.

- Pe vremuri erau alte obiceiuri de Crăciun.
- Am ajuns la școală amândoi în același timp.
- Am recitat din nou povestea.
- Am însemnat în calendar o zi importantă pentru familia mea.
- Vei înțelege și tu adevărul în viitor.

2. Alcătuieste propoziții în care să introduci cuvintele „odată” și „o dată”.

- a) Propoziție enunțiativă;
- b) Propoziție enunțiativă exclamativă;
- c) Propoziție interogativă.

3. Alcătuieste enunțuri în care să introduci:

- a) cuvântul „odată” și un verb la timpul trecut, persoana a II-a, numărul singular;

b) cuvântul „o dată” și un verb la timpul viitor, persoana I, numărul plural;

c) cuvântul „odată” și un verb la timpul trecut, persoana a III-a, numărul plural;

d) substantivul „o dată” și un verb la timpul prezent, persoana I, numărul singular.

4. Taie varianta incorectă.

- O dată/ odată, zmeul a bătut odată/ o dată cu buzduganul în poarta castelului.
- Am hotărât amândoi odată/ o dată să fixăm odată/ o dată pentru antrenament.
- Îmi vei mulțumi o dată/ odată pentru ce te-am sfătuit o dată/ odată.

5. Completează enunțurile.

Odată o dată

O dată o dată

O dată o dată (substantiv)

6. Transformă dialogul în povestire.

Ionuț privea admirativ avioanele care brăzdau cerul.

– Odată voi pilota și eu un avion!

– Piloții sunt oameni curajoși, se auzi o voce din spatele lui.

Ionuț se întoarce și vede un pilot.

– Vino! Îți voi arăta cum se pilotează un avion, îi spuse pilotul!

Cu emoții, Ionuț, urmat de tatăl său, se îndreptă către avionul argintiu care staționa la o distanță considerabilă de locul unde se aflau.

Pilotul l-a urcat în cabina avionului și Ionuț a fost foarte atent la ce i s-a explicat. A descoperit cum se pornește avionul.

După această experiență, îi spuse tatălui său:

– Mi-aș dori să mai merg o dată la o astfel de paradă.

– Odată te voi duce în cel mai mare aeroport din țară. Acolo vei vedea o mulțime de avioane.

14. Grupurile de sunete/ litere oa, ia, ea, ie, ua, uă

1. Scrie cuvinte care să conțină grupurile de litere:

oa: două silabe
trei silabe

ua: două silabe
trei silabe

uă: două silabe
trei silabe

ea: două silabe
trei silabe

ia: două silabe
trei silabe

ia: două silabe
trei silabe

2. Găsește câte un verb care să conțină grupurile de sunete: oa, ie, ea, ia, ua, uă.

Alcătuiește apoi, cu fiecare dintre verbe, câte o propoziție exclamativă.

3. Scrie timpul, persoana și numărul verbelor de la exercițiul anterior.

4. Formulează câte o propoziție cu fiecare cuvânt.

- fierbe (propoziție enunțiativă)
- coboară (propoziție interogativă)
- iese (propoziție exclamativă)

- poartă: $\begin{cases} \swarrow & \text{substantiv} \\ \searrow & \text{verb} \end{cases}$
- roade: $\begin{cases} \swarrow & \text{substantiv} \\ \searrow & \text{verb} \end{cases}$

5. Desparte în silabe următoarele cuvinte: ouălor, broască, aceeași, iarmaroc, piață, soare, pleacă, imperioasă, monitoare, luaseră.

6. Taie varianta incorectă și formulează câte o propoziție cu varianta corectă.

persică/ piersică; paiată/ paeată; fluer/ fluier; trecea/ trecia;
greșală/ greșeală; a noa/ a noua; epure/ iepure; uameni/ oameni.

7. Alcătuiește câte un enunț în care să introduci cuvintele „aceeași” și „aceiași”.

15. Cuvinte cu aceeași formă și sens diferit

1. Formulează câte o propoziție enunțiativă cu următoarele cuvinte:

- *cer*: substantiv, verb
- *fiu*: substantiv, verb
- *par*: substantiv, verb
- *car*: substantiv, verb

2. Formulează câte o propoziție enunțiativă exclamativă cu fiecare cuvânt.

- *stea*: substantiv, verb
- *teme*: substantiv, verb
- *zi*: substantiv, verb
- *gem*: substantiv, verb
- *fluier*: substantiv, verb
- *zbor*: substantiv, verb

3. Formulează propoziții interogative în care cuvintele **rod**, **dor**, **sare**, **șuier** să fie, pe rând, substantive și verbe.

4. Formulează enunțuri în care să introduci cuvintele **semăn**, **somn**, **păr** cu sensuri diferite.

5. Alcătuieste trei enunțuri în care verbul **a cădea** să aibă înțelesuri diferite.

6. Formulează enunțuri, completând spațiile.

- a) urmă urmă
- b) zori zori
- c) vii vii ?
- d) cadă cadă !

7. Alcătuieste un text în care să introduci patru cuvinte cu aceeași formă și sens diferit. Subliniază aceste cuvinte.

16. Scrierea corectă a unor cuvinte (n-ați, nu-i, n-am, n-ai, n-au, a crea, a agreea)

1. Completează formele verbelor: a crea, a agreea.

Timpul prezent	Timpul trecut	Timpul viitor
Eu creez.	Eu am creat.	Eu voi crea.
Tu
El/ ea
Noi
Voi
Ei/ ele

Timpul prezent	Timpul trecut	Timpul viitor
Eu agreez.	Eu agreeam.	Eu voi agreea.
Tu
El/ ea
Noi
Voi
Ei/ ele

2. Folosește cratima în scrierea cuvintelor subliniate.

- Nu îl agreez pe dumnealui.
- Astăzi nu ați sosit la timp.
- Nu este greu de înțeles!
- Cred că nu ai bani de ajuns.
- Nu am ce zice!
- Noi nu am găsit nuci.
- Ei nu au dreptate.

3. Alcătuieste enunțuri cu următoarele grupuri de cuvinte: n-au agreeat, n-ai creat, n-ați lucrat, nu-i bine, n-am fost.

4. Formulează enunțuri, completând spațiile.

a) Nu-i..... n-ați

b) N-am..... n-au

5. Transcrie enunțurile, fără a folosi cratima.

- Eu n-am văzut așa reprezentatie niciodată.
- Ai răspuns că n-ai rămas în urmă.
- Cred că n-au toate materiile necesare.
- Nu-i nimic dacă întârziem.
- N-ați mai continuat repetiția?

6. Alcătuieste un text, de 10 -12 rânduri, în care să introduci:

- cuvintele „a crea”, „nu-i”, „n-am”;
- două verbe la timpul viitor, persoana a III-a, numărul singular;
- ghilimele;
- două perechi de cuvinte cu sens opus.

17. Substantivul. Felul substantivelor

1. Scrie exemple de substantive comune care denumesc: relații umane, acțiuni, stări sufletești, însușiri sufletești, însușiri fizice.
2. Formează substantive comune din substantivele proprii: Argeș, Moldova, Cluj, Maramureș, Iași, Brașov, Oltenia, Bucovina.
3. Scrie exemple de substantive proprii care denumesc: personaje din lecturi, domnitori români, sărbători naționale, titluri de cărți, titluri de povești, țări, filme, autoturisme, munți, planete.
4. Transformă verbele în substantive.
 - se plimbă, intră, aleargă, învăț, am ieșit, au plecat, a mânca, întreabă, vor munci, a înflori.
5. Alcătuieste propoziții cu opusul substantivelor **mândrie** și **urcare**.
6. Alcătuieste câte o propoziție enunțiativă, exclamativă și interogativă în care să introduci, pe rând, următoarele substantive:
urcuș, mulțumire, concluzie, Carpați.
7. Subliniază substantivele din fragmentul de mai jos și precizează felul fiecăruia.

„Cei trei frați din Oltenia se puseră pe cosit și cosiră zi de vară până seara; dar când înnoptă, veni zmeul Stan Chindă și-i luă cu dânsul acasă, ca să le plătească. Ajungând acasă, zmeul fluieră de trei ori și numaidecât sări buzduganul din cui și puse o masă împărâtească, cu douăsprezece feluri de bucate, pe care le otrăvise zmeul înadins, ca să omoare pe olteni. Dar o pâine, o strachină cu apă, o linguriță și o ploscă cu vin nu putu să le otrăvească.

Zmeul atunci chemă pe olteni la masă; dar Roman Năzdrăvan îi zice:

– Să trăiești, Măria-Ta! noi suntem niște oameni săraci, învățați să mâncăm cum om putea și să bem ce-om putea. Dă-ne pâinea aia de colo, strachina cu apă, lingura și plosca și ne va fi de ajuns.

Zmeul pricepu viclenia lui Roman Năzdrăvanul și tăcu; dar după ce se ridică masa, chemă pe vâtaful de curte și-i porunci să-i ducă într-un beci...”

(Nicolae Filimon - *Roman Năzdrăvanul*)

18. Scrierea unor forme ale verbelor (n-avem, n-aveți, n-are)

1. Completează, după model:

Eu am.	Eu nu am.	Eu n-am.
Tu	-----	-----
El/ ea	-----	-----
Noi	-----	-----
Voi	-----	-----
Ei/ ele	-----	-----

2. Scie proverbele, folosind cratima în scrierea cuvintelor evidențiate.

- „Lenea e cucoană mare, care **nu are** de mâncare!”
- „Bună ziua, căciulă, că stăpânul **nu are** gură!”
- „Fala mare, traistă **nu are!**”
- „Cine **nu are** un bătrân, să își cumpere!”

3. Alcătuieste două propoziții enunțiative, în care să introduci verbul „n-avem”.

4. Alcătuieste două propoziții enunțiative exclamative în care să introduci verbul „n-aveți”.

5. Alcătuieste două propoziții interogative în care să introduci verbul „n-are”.

6. Completează enunțurile:

a) N-am ... n-are ...

c) N-aveți ... n-avem ... !

b) N-avem ... n-au ...

d) N-au ... n-are ... ?

7. Completează spațiile cu „n-avem”, „n-aveți”, „n-are”.

- Voi atâta curaj precum am eu.
- Am aflat că micuța jucării moderne.
- Eram sigur că noi timp să repetăm cântecul.
- rost să minți, adevărul se va afla.
- Ne-am străduit să greșeli în proiectul nostru.

8. Alcătuieste un text, de 10 -12 rânduri, în care:

- să introduci verbele „**n-avem**”, „**n-aveți**”, „**n-are**”;
- să folosești cel puțin trei substantive proprii;
- să folosești cuvântul „**cui**” cu două sensuri.

19. Numărul substantivului

1. Trece următoarele substantive la numărul plural sau la numărul singular, după caz: bob, zile, snoave, istorie, colind, dealuri, gânduri, cablu, sosire, soare, aur, sare.

2. Completează, după model.

copil → copilul → copii → copiii

• fiu, tinichigiu, farmacie, hangiu, barcagiu, lustragiu, câmpie, stea, codru, ochi, tablou, frate.

3. Precizează numărul fiecărui substantiv.

• fereastră, fiii, Moldova, văi, gutuie, București, ideile, tunet, Craiova, scânteie, ciocârlile, Jiul, alei, ciocan, Pitești, piticul, sosirea, Ploiești, cântăreți, vânzările, Fălticeni, ochii, păpuriș, Botoșani.

4. Alcătuieste trei enunțuri în care să introduci câte un substantiv comun care are doar formă de singular.

5. Alcătuieste trei propoziții interogative în care să introduci câte un substantiv comun care are doar formă de plural.

6. Alcătuieste o propoziție enunțiativă, o propoziție exclamativă și o propoziție interogativă în care să introduci, de fiecare dată, substantivul **copilăriei**.

7. Precizează felul și numărul substantivelor din fragmentul de mai jos.

Panseluțele sunt printre cele mai îndrăgite flori de grădină. Este poate cea mai des întâlnită floare în parcuri, în luna mai.

Panseluța este o plantă de mici dimensiuni, ale cărei petale au două sau trei culori, îmbinate armonios. Panseluțele sunt mari iubitoare de căldură și lumină.

Datorită popularității acestei plante, unele străzi din orașele României se numesc „Strada Panseluțelor”.

20. Genul substantivului

1. Precizează numărul și genul următoarelor substantive:

cadou, hârtii, flori, coridor, penare, sol, ceasuri, lac, turnuri, bunătați, rând, plecare, hotărâri, viclenie, bucurii, campion, gândire, computere.

2. Scrie forma substantivelor Dumitru, Ileana, Ionel, Carmen, Adina, Sorina, Marius, Cătălin, Anca, Alexandru, Cristian, Elvira după model.

- *Maria, Mariei*
- *Adrian, lui Adrian*

3. Alcătuieste câte o propoziție cu următoarele substantive, precizând felul, numărul și genul acestora.

• salut, floarea-soarelui, picioare, câini-lup, soldat, viță-de-vie, coperte, cai-de-mare, desiș, vagoane-cisternă, București, Cluj - Napoca.

4. Schimbă numărul substantivelor date și precizează genul acestora.

• lanuri, bicicletă, prietenii, meteorit, gura-leului, bunăvoință, bot-groși, capre-negre.

5. Completează tabelul.

Substantivul	Genul masculin (numărul plural)	Genul neutru (numărul plural)
colț		
argint		
corn		
ochi		
pas		
timp		

6. Formulează enunțuri care să conțină:

- a) un substantiv propriu (denumire geografică), genul masculin, numărul singular;
- b) un substantiv comun, numărul plural, genul neutru;
- c) un substantiv propriu la numărul plural, genul masculin.

7. Analizează substantivele din propoziție (felul, numărul și genul fiecăruia).

„Mirosul de brânză proaspătă a străbătut până la cel mai îngust colț al casei”.

(Emil Gârleanu – *Când stăpânul nu-i acasă*)

8. Trece la celălalt număr substantivele din propoziția de la exercițiul anterior și scrie propoziția obținută.

9. Analizează substantivele și câte un verb la timpul trecut, prezent și viitor din fragmentul de mai jos.

„De îndată ce se înalță luna deasupra pădurii, copiii se sculară din culcușul de vreascuri, dar vezi că nu mai găsiră nici o fărâmitură... Mulțimea de păsărele care tot zboară peste câmpuri și prin păduri de mult le ciuguliseră pe toate. Dar Hansel avea o inimă vitează și-i spuse lui Gretel:

– N-ai teamă, surioară, până la urmă tot o să găsim drumul!”

(Frații Grimm - *Hansel și Gretel*)

21. Adjectivul. Acordul adjectivului cu substantivul

1. Scrie la numărul plural următoarele adjective: rotund, aspru, verde, rece, albă, limpede, negru, flămândă, împietrit, îmbietoare.

2. Formează adjective, pornind de la următoarele substantive, apoi alcătuiește câte o propoziție cu fiecare.

cenușă, aur, floare, colț, glumă, stâncă, stof.

3. Descoperă substantivele de la care s-au format adjectivele de mai jos.

• îngrijorat, înveselit, înrădăcinați, înfricoșător, copilăroasă, binevoitoare, temător, înfometat, scânteietoare, împăturite.

4. Transformă verbele în substantive, apoi în adjective.

Ex: a gândi → gând → gândire → gânditor → gânditoare

• a colora, a premia, a înrăma, a ierta, a mirosi, a gusta, a înflori, a îmbrăca.

5. Transformă după model.

Substantiv + adjectiv (numărul singular)
copil silitor

Substantiv + adjectiv (numărul plural)
copii silitori

• șir albastru, apă limpede, norul cenușiu, râu învolburat, omul prietenos, cioc trandafirii, carte paginată, codru întunecat.

6. Formulează câte o propoziție enunțiativă, exclamativă și interogativă cu expresia „**nuanță arămie**”.

7. Realizează acordul adjectivelor dintre paranteze cu substantivele pe care le determină.

„Undeva, în mijlocul unei grădini (minunată), crește o tufă (mari) de trandafiri (roșie). Era plină de flori (multicoloră), iar în cel mai (frumoasă) trandafir își avea sălașul un spiriduș (fermecată). Atât de micuț era, încât nimeni nu îl putea zări. Pe umerii (mică) purta o pereche de aripi (lungă) până la călcâie.”

(după H. Ch. Andersen - *Spiridușul din trandafir*)

8. Subliniază adjectivele din fragmentul de mai jos, apoi precizează numărul și genul acestora.

„A fost odată o fetiță zglobie și drăgălașă, pe care o iubea oricine de cum o vedea. Dar mai dragă decât oricui îi era ea iubitei bunici, care nu știa ce daruri să-i mai facă.

Odată, bunica îi dăruie o scufiță de catifea roșie și pentru că-i ședea tare bine fetiței și nici nu mai voia să poarte altceva pe cap, o numiră de atunci Scufița Roșie.

Într-o zi, maică-sa îi zise cu glasul ei blajin:

– Scufița Roșie, ia bagă-n coșuleț bucata asta de cozonac pufos și sticla asta cu lapte și du-le bunicii, că e bolnavă și slăbită, iar bunătățile astea o să-i ajute să-și mai vină în puteri.”

(Charles Perrault - *Scufița Roșie*)

22. Poziția adjectivului față de substantiv

1. Completează după model.

fluturaș zglobiu → *zglobii fluturași* → *zglobiii fluturași*

- nor argintiu, ochi albastru, cadru uriaș, apă străvezie, zmeu înaripat, frunză ruginie, cer plumburiu.

2. Înlocuiește expresiile subliniate cu adjective care au același înțeles, apoi schimbă poziția adjectivului față de substantiv.

față ca ceara → *față palidă* → *palidă față*

- om ca un brad, orizont ca focul, nori ca smoala, om ca pâinea caldă, vorbă ca mierea, om de rând, om cu cap, elev de frunte, copil ca argintul viu, ochi ca cerul senin.

3. Schimbă poziția adjectivului față de substantiv, apoi alcătuieste câte un enunț cu noile expresii.

- pasăre măiastră, dibacii meseriași, mândrele palate, gutuie gălbuie, case vechi, fumurii ochelari, plăpânzii ghiociei, deșertul fierbinte.

3. Formulează câte o propoziție în care să introduci verbul „sar“.

- a) Propoziție enunțiativă
- b) Propoziție exclamativă
- c) Propoziție interogativă

4. Completează enunțurile:

- S-ar sar
- S-ar ar
- sar s-ar
- S-ar s-ar
- ar s-ar ?
- S-ar ar !

24. Scrierea corectă a cuvintelor *numai* și *nu mai*

1. Înlocuiește cuvintele subliniate cu „numai”, transcrie propozițiile și citește-le cu intonația potrivită.

- Tocmai ce au sosit și bunicii.
- Să citești doar lecturile indicate!
- Vei înțelege abia la sfârșitul anului.
- Doar astăzi rulează acest film?
- Abia la vară vom merge la mare.
- Va ajunge tocmai spre seară.
- Măcar să rămână la noi!

2. Completează propozițiile, folosind cuvintele „numai” și „nu mai”.

- să fii interesat de adevăr!
- faceți atâta gălăgie!
- astăzi se vând bilete la teatru.
- la Crăciun primim cadouri?
- ești vorbăreț ca altădată.
- știi poezia pe de rost?
- învățând mereu vei avea succes!
- pierdem timpul așteptând.

3. Taie varianta incorectă.

- $\frac{\text{Nu mai}}{\text{Numai}}$ striga, $\frac{\text{nu mai}}{\text{numai}}$ ca tu să fii auzit!
- $\frac{\text{Nu mai}}{\text{Numai}}$ tu îl vei determina să $\frac{\text{nu mai}}{\text{numai}}$ fie dezordonat!
- De ce $\frac{\text{nu mai}}{\text{numai}}$ trei povești au fost alese?
- $\frac{\text{Nu mai}}{\text{Nu mai}}$ alerga tare, ca să $\frac{\text{numai}}{\text{nu mai}}$ obosești!

4. Formulează enunțuri, completând spațiile:

- Numai nu mai
- Nu mai numai ?
- Nu mai nu mai !

25. Scrierea corectă a cuvintelor *mia* și *mi-a*

1. Completează, după model.

a spus (mie) → *mi-a spus*

- a dat (mie) →
- a trimis (mie) →
- a împrumutat (mie) →
- a povestit (mie) →
- a scris (mie) →
- a adus (mie) →
- a rămas (mie) →

• Alege trei dintre variantele alcătuite mai sus și formulează cu acestea propoziții.

2. Formulează două propoziții enunțative în care să introduci cuvântul „mia” cu înțeles de număr.

3. Formulează două propoziții exclamative în care să introduci cuvântul „mia” cu înțeles de mioară.

4. Formulează două propoziții interogative în care să introduci cuvântul „mi-a”.

5. Formulează enunțuri, completând spațiile.

- Mia cea mi-a
- Odată numai mi-a
- Numai mia s-ar Mia.
- Mi-a mia Mia.
- Mia mi-a mia

26. Formularea de întrebări și răspunsuri

1. Completează următoarele propoziții interogative:

- Unde odată?
- Ce-a o dată?
- Numai mi-a?
- Cel nu mai?
- Unde mia?

2. Scrie răspunsuri la întrebări sub formă de propoziții enunțative exclamative.

- Ai înțeles problema?
- Au sosit toți invitații?
- Ai ajuns și la Castelul Peleş?
- Vă lipsește ceva?
- Unde ați fost până acum?
- Din ce cauză ați întârziat?

3. Formulează trei întrebări în care să folosești cuvintele: „mi-a”, „s-ar” și „ce-a”, apoi formulează răspunsuri la acestea în care să introduci cuvintele: „odată”, „numai” și „nu mai”.

4. Scrie întrebări care să aibă următoarele răspunsuri:

- Da!
- Nu!
- Desigur!
- Așa!
- Niciodată!

5. Formulează patru întrebări și răspunsurile la acestea, pe baza fragmentului de mai jos.

„Pe urmă, șapte zile de-a rândul a ouat câte un ou, în tot șapte ouă mici ca niște cofeturi și a început să le clocească... După trei săptămâni i-au ieșit niște pui drăguți... parcă erau șapte gogoși de mătase... Prepelița prindea câte o furnică, ori câte o lăcustă.”

(I. Al. Brătescu - Voinești, „Puiul”)

27. Pronumele personal

Pronumele personal de politețe

1. Precizează felul pronumelor următoare: eu, dumneata, el, dumneavoastră, noi, dumnealor, tu, voi, eumneaei, ei, ele, dumnealui
2. Formulează întrebări, folosind, pe rând, pronumele personale: dânsul, dânsa, dânsii, dânsese.
3. Răspunde la următoarele întrebări, introducând la fiecare răspuns, unul dintre pronumele personale de politețe: dumneata, dumneaei, dumneavoastră, dumnealui, dumnealor.
 - Unde au rămas invitații voștri?;
 - Ce a spus mama sa?
 - Cine a venit cu tatăl tău?;
 - Când veți sosi la noi, domnule profesor?
 - Cine ați dori să vă însoțească, domnule?;
 - Cum veți rezolva situația, dragi vecini?
4. Formulează propoziții exclamative în care să introduci pronumele personale de politețe: *Măria Sa, Alteța Sa, Excelența Voastră*.
5. Alcătuieste câte o propoziție enunțiativă în care să introduci pronumele personale și pronumele personale de politețe, care indică persoanele cu care se vorbește.
6. Formulează câte o propoziție interogativă în care să introduci pronumele personale și pronumele personale de politețe, care indică persoanele despre care se vorbește.
7. Subliniază pronumele personale cu o linie și pe cele personale de politețe cu două linii.

- Bună ziua, domnule!
- Numele meu este Mara Ionescu.
- Dumneavoastră sunteți domnul profesor Irimescu?
- Într-adevăr! Dar dumneata?
- Eu sunt noua profesoară de balet.

– Încântat de cunoștință! Domnul director ne așteaptă. Domnia Sa va fi încântat să vă cunoască.

8. Înlocuiește pronumele personale cu substantivele potrivite, apoi transcrie propozițiile obținute.

- Comunic cu el. Ele au câștigat. Tu, vii odată? Îmi place prezența dumneaei.

28. Numărul pronumelui

1. Grupează pronumele de mai jos, după numărul lor.

- numărul. singular: • numărul plural:

d-ta, el, d-lui, ei, d-lor, noi, ea, dvs., eu, d-ei, voi

2. Trece pronumele de mai jos la celălalt număr.

- eu, dânsa, dumneaei, dumneavoastră, ei, tu, ea, ele, dâșii, dumnealui, dumneata, dânsel.

3. Formulează o propoziție enunțiativă în care să se afle un pronume personal de politețe la numărul singular și cuvântul „numai”.

4. Formulează o propoziție exclamativă în care să se afle un pronume personal la numărul plural și cuvântul „nu mai”.

5. Formulează o propoziție interogativă în care să se afle un pronume personal de politețe la numărul plural și cuvântul „s-ar”.

6. Completează enunțurile:

- Dumnealor.....s-ar numai
- Nu mai.....ei.....sar.....
-dumneatacel.....numai

7. Subliniază pronumele, apoi precizează felul și numărul lor.

- Tu și ele veți merge la dumneaei.

29. Persoana pronumelui

1. Scrie ce persoană au pronumele de mai jos.

- tu, dumneata, Măria Ta, voi, dumneavoastră, Domniile Voastre, ea, dânsa, dumneaei, ei, dâșii, el, dânsul, dumnealui, Alteța Sa, dumnealor

2. Trece pronumele la numărul plural, apoi precizează persoana acestora.

- Dânsul a întrebat de dumneata.
- Eu și el ne vom înscrie la concurs.
- Dumnealui are o bicicletă nouă.

- Pentru ea s-a pregătit această petrecere.
- Domnia Sa a venit împreună cu dumneaei.
- Tu vei mai rămâne aici?

3. Trece pronumele la numărul singular, apoi precizează persoana acestora.

- Pe dumnealor le-am invitat la noi.
- Dânsese ne-au adus prăjituri.
- Pentru dumneavoastră au sosit pachetele.
- Noi ne pregătim pentru olimpiadă.
- Au gândit și ele la fel ca voi .
- La ei au sosit rudele din străinătate.

4. Precizează felul, numărul și persoana prunumelor.

- eu, voi, dumneata, el, dumnealor, dumneavoastră, dânsa, noi, ele.

5. Formulează o propoziție enunțiativă în care să introduci cuvântul „o dată” și un pronume personal de politețe la persoana a II-a, numărul plural.

6. Formulează o propoziție exclamativă în care să introduci cuvintele „nu mai” și un pronume personal, persoana a II-a, numărul singular.

7. Formulează o propoziție interogativă în care să introduci cuvântul „odată” și un pronume personal, persoana a III-a, numărul plural.

8. Se dă textul:

„Magiunul ăsta cred că o să-mi placă! zise croitorașul în sinea lui...Mie îmi va da putere!

Scoase pâinea din dulap, tăie o bucată zdravănă și o unse cu magiun din beșug.

– Ei, știi eu că o să îmi placă mult, se bucură el, dar nu mă ating de ea până nu dau gata vesta.

În vremea asta, mirosul dulce al magiunului se răspândi în odaie și ajunse la muștele care moțâiau pe pereți. Ele au fost atrase de mirosul dulce și au dat buzna pe bucata de pâine.”

(*Croitorașul cel viteaz* - Frații Grimm)

a) Identifică și analizează pronumele.

b) Identifică și analizează cinci substantive.

c) Identifică și analizează cinci verbe.

9. Completează cu pronume personale diferite.

----- cresc ----- cântă ----- iubesc
----- cresc ----- cântă ----- iubesc
----- cresc ----- cântă ----- iubesc

30. Genul pronumelui

1. Scrie genul și numărul pronumelor de mai jos.

● ea, dânsa, dumneaei, ele, dumnealor, dânsese, el, dânsul, Dumnealui, Ei, Dumnealor, Dânsii.

2. Precizează felul, numărul, persoana și genul pronumelor.

● ea, dânsii, dumneaei, ele, dumnealui, el, dânsa, dânsese.

3. Descoperă și scrie care pronume personal și pronume personal de politețe s-ar potrivi fiecărei propoziții.

● A obținut un mare succes. (el, ea, dumneaei, dumnealui, Domnia Sa)

- Au citit multe cărți.
- Au venit ieri în vizită la noi.
- Ai învățat poezia?
- Am înțeles cu toții adevărul.
- Ați făcut un mare bine!
- N-am observat detaliile picturii.
- Ne-am întâlnit cu bunicul.

4. Alcătuieste câte o propoziție după următoarele cerințe:

a) propoziție enunțiativă, în care să introduci un pronume personal de politețe, persoana a III-a, numărul singular, genul masculin;

b) propoziție exclamativă, în care să introduci un pronume personal, persoana a III-a, numărul plural, genul feminin;

c) propoziție interogativă, în care să introduci un pronume personal de politețe, persoana a III-a, numărul singular, genul feminin.

5. Analizează pronumele, precizând felul, persoana, numărul și genul acestora.

El a compus cea mai frumoasă poezie.

el = pronume personal, persoana a III-a, numărul singular, genul masculin

- Ei vor merge împreună cu voi.
- Dumneaei ne-a chemat și pe noi.
- Dânsul va fi însoțit de dumnealui.
- Ea îi va aștepta pe dumnealor.

6. Subliniază și analizează pronumele personale.

- Eu voi vizita un castel. • Ce voi îmbrăca mâine? • Și voi veniți diseară?
- Eu voi învăța de la voi. • Voi să plece cu el. • Mergem pe la voi.

31. Alte forme ale pronumelui personal

1. Formulează câte o propoziție în care să introduci cuvintele „noi” și „nouă” ca pronume, ca adjective și ca alte părți de vorbire.

2. Scrie, pentru fiecare pronume, numărul, persoana și genul (când este cazul).

• lor, nouă, dâșilor, dumitale, vouă, ei, dâșelor, dumneavoaștră, ție, pe tine, dumneaei, mie, lui, pe mine, dumnealui, dumnealor.

3. Subliniază formele pronumelui personal și scrie persoana și numărul pentru zece dintre ele.

• *văzându-le, mi-a spus, îmbracă-ți, duce-te-ai, citește-mi-le, trimite-i-le, scrie-mi, găsește-ne, v-ați hotărât, jucați-vă, aduceți-mi-l, auzindu-te, alegându-ți-le, premiind-o, plimbându-te, cărându-i-l*

4. Selectează dintre grupurile de cuvinte de la exercițiul 3, doar pe cele care pot deveni propoziții exclamative, apoi scrie-le ca propoziții exclamative.

5. Înlocuiește substantivele cu pronume personale, după model.

• *Ai văzut pe Maria?* • *Ai văzut-o?*

Ai auzit pe Matei?

Am ascultat pe mama.

Ai auzit trompetele?

Am ascultat pe tata.

Ai auzi copiii?

Am ascultat bunicii.

Au întrebat pe profesoară?

Am ascultat sfaturile.

Au întrebat pe director?

Au întrebat băieții.

6. Analizează pronumele personale din textul de mai jos (persoană, număr, gen).

„Numai fata cea mare își luă inima în dinți și-l întrebă ce are.

– Boierul ne-a îndatorat să-i ghicim niște întrebări, pe care nu le-ar putea spune nici....

– Ei, spune-ne și nouă că ... om putea să-ți dăm vreun ajutor.

– Ce ajutor ați putea voi să-mi dați?”

(Petre Ispirescu – „Fata săracului cea isteată”)

7. Răspunde la întrebări, apoi subliniază pronumele din întrebări și din răspunsuri.

Î. *Te-a ascultat privind-te?*

R. *M-a ascultat privind-mă.*

Te-a convins explicându-ți?

V-a surprins îngrijorându-vă?

V-au vizitat anunțându-vă?

L-ai cumpărat probându-l?

Le-ai achiziționat întrebându-ne?

8. Completează, folosind cuvintele dintre paranteze.

..... actor apare zilnic la emisiune.

I-am întâlnit pe cercetași.

Am constatat că greșelile sunt

Îmi place melodie ca mamei.

(*aceeași, același, aceleași, aceiași*)

9. Încercuiește varianta corectă.

- Am explicat exercițiul *acestui/ acest* prieten.
- Hainele *acestora/ acestor* păpuși sunt dantelate.
- Casei *aceasta/ acesteia* i s-au crăpat zidurile.
- *Acestei/ acesta* vecine i s-a copt prăjitura.
- Satele *acestei/ acestui* județ sunt frumoase.
- Voi oferi flori *acestora/ aceștia*.
- Prietenului *acesta/ acestuia* i-am luat o jucărie.

10. Completează, folosind cuvintele dintre paranteze.

..... le place muzica.

..... dintre fete îi place muzica.

..... prietene îi place muzica.

..... dintre ei îi place muzica.

..... coleg îi place muzica.

..... rude le place muzica.

(*unei, unuia, unora, unui, unor, uneia*)

32. Sensuri ale cuvintelor

1. Formulează propoziții enunțiative cu sensuri diferite ale cuvintelor.

a) fin $\begin{cases} \rightarrow$ substantiv
 \rightarrow adjectiv

b) răs $\begin{cases} \rightarrow$ substantiv
 \rightarrow verb

2. Formulează propoziții exclamative cu sensuri diferite ale cuvintelor.

a) exemplar $\begin{cases} \rightarrow \text{substantiv} \\ \rightarrow \text{adjectiv} \end{cases}$

b) inspirație $\begin{cases} \rightarrow \text{substantiv} \\ \rightarrow \text{substantiv} \end{cases}$

3. Formulează propoziții interogative cu sensuri diferite ale cuvintelor.

a) lin $\begin{cases} \rightarrow \text{substantiv} \\ \rightarrow \text{adjectiv} \end{cases}$

b) roade $\begin{cases} \rightarrow \text{substantiv} \\ \rightarrow \text{verb} \end{cases}$

4. Scrie câte un enunț în care cuvintele: *personal*, *coroană*, *răsărit*, *masă*, *rar* să aibă sensuri diferite. Precizează ce sunt ca părți de vorbire în fiecare enunț.

5. Alcătuieste câte o propoziție în care cuvântul „stea” să aibă trei sensuri diferite. Precizează ce este ca parte de vorbire în fiecare enunț.

6. Găsește diferite sensuri ale cuvintelor „*bancă*”, „*banc*”, „*casă*”, „*top*”, „*bloc*”, apoi alcătuieste cu fiecare dintre ele câte un enunț.

7. Subliniază în fragmentul următor toate cuvintele care pot avea și alte sensuri decât cele din text, apoi alcătuieste câte un enunț cu sensurile a trei dintre acestea.

„Dau și eu de veste c-o să fie timpul frumos, dar la ce bun! ... spuse cu tristețe cocoșul. Măine-i zi de duminică și ne vin oaspeți. Dar vezi că stăpână-mea nu se mai arată milostivă cu mine. Acu” înțelegi de ce strig așa? Strig și eu cât mai pot, cât mai sunt în viață...”

(*Muzicanții din Bremen* - Frații Grimm)

33. Scrierea corectă a cuvintelor *ai* și *a-i*

1. Completează cu verbul „a avea”:

a) la timpul prezent

b) la timpul trecut

Eu	-----	Eu	-----
Tu	-----	Tu	-----
El/ Ea	-----	El/ Ea	-----
Noi	-----	Noi	-----
Voi	-----	Voi	-----
Ei/ Ele	-----	Ei/ Ele	-----

2. Scrie următoarele verbe la timpul trecut, persoana a II-a, numărul singular.

• a duce, a veni, a povesti, a urca, a crea, a munci, a hotărî, a explica

3. Completează după model.

a) a îi ajuta → a-i ajuta

a îi lauda →

a îi auzi →

a îi înțelege →

a îi informa →

a îi primi →

a îi chema →

b) a saluta (pe ei) → a-i saluta

a întâlni →

a bucura →

a stima →

a muștra →

a convinge →

a coordona →

4. Transformă după model.

a dăruia (lui, ei) → a-i dăruia

a dedica →

a arăta →

a impune →

a spune →

a demonstra →

a povestea →

a telefona →

a cumpăra →

a relatează →

a scrie →

a inspira →

5. Completează enunțurile.

Ai..... a-i.....

Ai..... ți-ai..... ?

A-i..... a-i.....

Mi-ai..... ai..... !

6. Formulează câte două propoziții.

a) enunțiative, în care să introduci cuvântul „ai”;

b) interogative, în care să introduci cuvintele: „ne-ai”, „le-ai”;

c) exclamative, în care să introduci cuvintele „a-i”.

7. Încercuiește varianta corectă.

● Ai/A-i carte, ai/a-i parte!

● Nu ai/a-i mai cântat la chitară.

● Ai/A-i fi crezut că e actor.

● Ai/A-i mulțumi, e semn că ai/a-i respect.

● Tu ai/a-i cele mai interesante cărți.

● Ai/A-i uitat ce ai/a-i de făcut pentru ai/a-i îngrijii pe iepurași?

● Ai/A-i atenționa nu înseamnă ai/a-i certa.

● – Ai/A-i, ai/a-i, ai/a-i! strigă de bucurie spiridușul florilor.

34. Cuvântul – parte de propoziție

1. Alcătuieste propoziții, respectând ordinea întrebărilor.

- Când? Ce face? Cine? Ce fel de?
- Unde? Ce fel de? Cine? Ce fel de? Ce au făcut?
- Ce fel de? Cine? Unde? Ce vor face?
- Când? Unde? Cine? Ce au făcut? Cum?
- Care? Cine? Unde? Ce făceau?

2. Formulează propoziții, respectând ordinea părților de vorbire.

- pronume personal + verb + substantiv + adjectiv
- substantiv + adjectiv + substantiv + adjectiv + verb + substantiv + adjectiv

3. Formulează propoziții, respectând cerințele.

$$\frac{\text{pronume personal de politețe}}{\text{pers. a III-a, nr. plural}} + \frac{\text{verb}}{\text{timp trecut}} + \frac{\text{substantiv comun}}{\text{nr. singular, gen feminin}}$$
$$\frac{\text{substantiv comun}}{\text{nr. singular, gen feminin}} + \text{adjectiv} + \frac{\text{verb}}{\text{timp prezent}} + \frac{\text{substantiv comun}}{\text{nr. plural, gen masculin}}$$

4. Alcătuieste două propoziții exclamative în care să introduci: un pronume personal, un verb la timpul trecut, un substantiv la numărul plural și un adjectiv, în ordinea dorită.

5. Alcătuieste două propoziții interogative în care să introduci: un pronume personal de politețe, un substantiv propriu, un adjectiv și un verb la timpul viitor, în ordinea dorită.

6. Alcătuieste un enunț în care să introduci: cuvintele „cea”, „odată”, un verb la timpul trecut, un substantiv propriu, un substantiv comun și un adjectiv.

7. Alcătuieste un text de 15-20 rânduri. În acest text să se afle cel puțin trei propoziții care să aibă câte opt cuvinte. Subliniază aceste propoziții. Dă acestui text un titlu potrivit, alcătuit din două cuvinte.

8. Extrage din textul alcătuit de tine la exercițiul anterior câte trei cuvinte care arată:

- acțiuni, însușiri, ființe, obiecte

- Filmele toate-s într-un folder din laptop. (.....)
- – Cine-i acolo? (.....)
- De ce haina nu-i în cuier? (.....)
- – Creioanele nu-s în penar! (.....)

5. Alcătuieste propoziții, respectând cerințele.

- $\frac{\text{predicat}}{\text{verb, timpul trecut, pers. a III-a}} + \frac{\text{altă parte}}{\text{s.c.com,nr.plural, genul masculin}} + \frac{\text{altă parte}}{\text{adjectiv}} + \frac{\text{altă parte}}{\text{subst. comun, nr. sing., genul feminin}}$
- $\frac{\text{altă parte}}{\text{proneume pers., pers. I, nr. plural}} + \frac{\text{predicat}}{\text{verb, timp viitor}} + \frac{\text{altă parte}}{\text{subst., nr. plural, genul masculin}} + \frac{\text{altă parte}}{\text{adjectiv}}$

6. Subliniază verbele care pot fi predicate, apoi alcătuieste propoziții cu acestea.

- a) lucrat, lucrând, de lucrat, lucrăm;
- b) povestit, povestind, povestiți, de povestit;
- c) convins, de convins, convingând, convinsese;
- d) clasificat, clasificând, de clasificat, clasifici.

7. Transformă propozițiile, după model, apoi subliniază predicatele în toate propozițiile.

a) – *Cine-î acolo?* (*Cine este acolo?*)

– *Cine-i spune vestea?* (*Cine îi spune vestea?*)

b) – Unde-i fiul tău? (.....)

– Unde-i pun ghiozdanul? (.....)

c) – Ce-i dai în schimb? (.....)

– Ce-i pe acoperiș? (.....)

d) – Nu-i aici! (.....)

– Nu-i spune! (.....)

e) – Parcă-i vine somnul. (.....)

– Parcă-i în geantă telefonul! (.....)

8. Identifică predicatele din fragmentul de mai jos, apoi analizează-le.

„El nu zări nimic, dar simți că se apropie vreun necunoscut, deoarece câinii se întorceau schiaunând înapoi.

Peste vreun sfert de ceas el văzu, în sfârșit, trecând pe sub fereastră și înaintând spre ușa cârciumei un om și o femeie înaltă și lată în umeri.”

(Ioan Slavici - *Moara cu Noroc*)

36. Sensuri neobișnuite ale cuvintelor

1. Realizează corespondența.

<u>Verb</u>	<u>Verb cu același sens</u>	<u>Verb cu sens opus</u>
a declara	a stimula	a tăgădui
a încuraja	a afirma	a descuraja
a lucra	a stagna	a trândăvi
a înceta	a munci	a începe
a sfârși	a șovăi	a evolua
a ezita	a termina	a hotărî
a clădi	a umple	a dărâma
a succeda	a urma	a goli
a încărca	a zidi	a preceda

2. Explică următoarele expresii:

- o prietenie solidă =
- un gând fugar =
- o exprimare clară =
- o dulce amintire =
- un respect profund =
- în inima codrului =

3. Alcătuieste câte un enunț în care să introduci fiecare expresie de la exercițiul anterior.

4. Prezintă o situație căreia i s-ar potrivi una dintre expresiile de la exercițiul numărul 2.

5. Formulează câte un enunț în care să introduci expresiile de mai jos, pronumele personal „noi” și pronumele personal de politețe „dumnealui”.

- a-și trage sufletul
- a-l trage sufletul

6. Arată ce sens au următoarele expresii:

- a trece cu vederea
- a trece peste hop
- a trece la treabă
- a trece pe listă
- a trece un examen
- a nu trece pe dinaintea cuiva

7. Formulează câte un enunț în care să introduci expresiile de mai jos.
- tras ca prin inel
 - a trage de timp
 - a trage cu urechea
 - tras la față
 - a trage pe sfoară
 - a trage în jos
 - (cam) tras de păr
 - a trage la răspundere
 - a trage foloase
8. Alcătuieste expresii în care cuvintele: *a pierde, carte, floare, a scăpa, drept* să aibă sensuri neobișnuite.

37. Subiectul exprimat prin substantiv

1. Alcătuieste câte o propoziție în care subiectul exprimat prin substantiv să se afle la începutul, în interiorul și la finalul propozițiilor. Subliniază apoi subiectele.
- 2.* Alcătuieste trei propoziții în care să introduci subiecte multiple.
3. Subliniază subiectele și precizează prin ce părți de vorbire sunt exprimate.
- Ploaia bate ușor în geam.
 - Scrie poezii Ioana.
 - Maria și cățelul ei au mers în parcul Lunca Argeșului.
 - Antrenorul nostru ne învață multe lucruri interesante.
 - S-a întâlnit mama cu vecinul nostru.
4. Subliniază subiectele din fragmentele de mai jos, apoi analizează-le.
- a) „S-a dus zăpada albă de pe întinsul țării,
S-au dus zilele babei și nopțile vegherii.
Câmpia scoate aburi; pe umedul pământ
Se-ntind cărări uscate de-al primăverii vânt.”
- (Vasile Alecsandri, *Sfârșitul iernii*)
- b) „Și cum mergea pe marginea unei vâlcele, iepurașul se opri o clipă să se odihnească. Atunci, de la spate, se ridică, abia, ca de gheață luna. Stelele pâliră. Pădurea, copacii, tufele își dezbrăcară deodată umbra. Iepurașul împietri de groază.”
- (Emil Gârleanu, *Fricosul*)
- Ex: zăpada = subiect exprimat prin substantiv comun, numărul singular, genul feminin.*

5. Realizează schema părților principale de propoziție (subiect și predicat) de la exercițiul numărul 4.

Ex: *S-a dus* ↔ *zăpada*

$$\frac{P}{V} + \frac{S}{S.C.}$$

6. Formulează câte două propoziții exclamative, după schemele:

a) $\frac{S}{s.p.} + \frac{P}{v}$; b) $\frac{P}{v} + \frac{S}{s.p.}$; c) $\frac{S}{s.p.} + \frac{P}{v} + \frac{\text{altă parte de propoziție}}{s.c.}$.

7. Formulează propoziții enunțiative, după schemele:

a) $\frac{S}{s.c.} + \frac{P}{v}$; b) $\frac{S. \text{ multiplu}}{s.c.} + \frac{P}{v}$; c) $\frac{P}{v} + \frac{S. \text{ multiplu}}{s.p.}$

d) $\frac{P}{v} + \frac{S}{s.c.} + \frac{\text{altă parte de propoziție}}{s.c.} + \frac{\text{altă parte de propoziție}}{s.c.}$

8. Alcătuieste trei propoziții în care să se afle câte trei substantive, dintre care unul să aibă funcție de subiect.

9. Subliniază doar subiectele exprimate prin substantive.

- › Ele merg la cinema.
- › Pitești este orașul lalelelor.
- › Crește frumos iarba din parc.
- › Patru au pierdut trenul.
- › Frumusețea naturii m-a fermecat.
- › În curând se apropie culesul viilor.
- › Ploaia și ninsoarea sunt fenomene meteo.
- › Multe neazuri a îndurat Albă-ca-Zăpada.
- › Fructele proaspete îmi plac.
- › Scăldatul în ape adânci nu este indicat.
- › Am admirat verdele ierbii.
- › „A” este prima literă a alfabetului.

38. Subiectul exprimat prin pronume personal

1. Înlocuiește substantivele subliniate cu pronume personale și pronume personale de politețe, apoi scrie propozițiile obținute. Precizează ce sunt ca părți de propoziție pronumele care au înlocuit substantivele.

Goe a pierdut biletul de călătorie. Din această cauză este supărată Mamița.

Un tânăr îl sfătuiește de bine pe Goe.

– Ce vrei, urâtule? Întreabă băiatul.

Tanti Mița îi ia apărarea băiatului. Călătorii ascultă discuția lor cu mirare. Cucoanele se ceartă cu controlorul de bilete.

2. Analizează părțile de vorbire prin care sunt exprimate subiectele din propozițiile obținute la exercițiul numărul 1.

3. Alcătuieste câte o propoziție simplă cu subiect multiplu exprimat prin: pronume personale, substantive comune, substantive proprii, pronume personale de politețe.

4. Formulează propoziții în care subiectele să fie exprimate prin:

a) pronume personal, numărul singular;

b) pronume personal de politețe, numărul plural;

c) substantiv provenit dintr-un verb;

d) substantiv provenit dintr-un adjectiv.

5. Formulează propoziții exclamative, conform schemelor.

a) $\frac{S}{p} + \frac{P}{v}$; b) $\frac{P}{v} + \frac{S}{p}$; c) $\frac{S}{p} + \frac{P}{v} + \frac{\text{altă parte de propoziție}}{\text{s.c.}}$

6. Formulează propoziții interogative, conform schemelor.

a) $\frac{S. \text{ multiplu}}{p+p} + \frac{P}{v}$; b) $\frac{P}{v} + \frac{S. \text{ multiplu}}{p+s.c.}$;

c) $\frac{S}{p} + \frac{P}{v} + \frac{\text{altă parte de propoziție}}{p}$

7. Alcătuieste câte o propoziție în care subiectul să fie exprimat prin pronume și să se afle la începutul, în interiorul și la finalul propoziției.

8. Alcătuieste propoziții, folosind doar cuvintele care pot fi subiecte.

› soarelui, de soare, soarele, spre soare, la soare

› Clara, Clarei, la Clara, cu Clara, despre Clara

› lui, el, pe el, la el, al lui, spre el

› cu dumneata, la dumneata, pe dumneata, dumneata

› nouă, pe noi, noi, ale noastre, la noi, despre noi

39. Acordul subiectului cu predicatul

1. Identifică subiectele, apoi trece părțile de vorbire prin care sunt exprimate la numărul singular și scrie propozițiile obținute.

- Lângă poartă se auziră zgomote puternice.
- Ei sunt în bucătărie.
- Pe o creangă de cireș ciripesc vrăbiile.
- Au sosit acum și dumnealor.
- Faceți liniște și voi!
- Dumneavoastră v-ați întors la noi?
- Elevii cei mai pregătiți vor participa la olimpiadă.

2. Identifică predicatul, apoi trece verbele la numărul plural și scrie propozițiile obținute.

- El a sosit cu o oră mai devreme.
- — Acum ai înțeles și dumneata adevărul?
- Pe aici a trecut o furtună puternică.
- El este atent la lecție.
- Dumneai a stabilit traseul excursiei.
- Pe atunci erai la școala din sat.
- O căprioară trece pe lângă dânsul.
- Tacâmu-i pe masa din sufragerie.

3. Scrie o propoziție enunțiativă în care subiectul să fie exprimat prin substantiv comun la numărul singular, apoi trece-l la numărul plural și scrie propoziția obținută.

4. Scrie o propoziție exclamativă în care subiectul să fie exprimat prin pronume personal de politețe la numărul plural, apoi trece-l la numărul singular și scrie propoziția obținută.

5. Scrie o propoziție interogativă în care subiectul să fie exprimat prin pronume personal la numărul plural, apoi trece-l la numărul singular și scrie propoziția obținută.

6. Transformă subiectul simplu în subiect multiplu, apoi scrie propozițiile obținute.

- Ardeul este o legumă gustoasă.
- Tu preferi înghețata de căpșune?
- A ajuns repede Ioana la Bazinul Olimpic.
- Pisica este animal blând.
- A câștigat concursul un băiat.

7. Subliniază subiectele și scrie forma verbelor dintre paranteze la timpul prezent.

- Irina, Sofia și Sonia (a obține) diplome.
- Ursul brun, lupul și veverița (a trăi) în pădurile noastre.
- Bunica și bunicul nu (a culege) ciuperci.

40. Propoziția simplă

Părțile principale de propoziție

1. Scrie propoziții, respectând ordinea întrebărilor.

- Cine? Ce face? ● Ce face? Cine?
- Ce face? Cine și cine? ● Cine? Ce se spune despre?
- Ce se spune despre? Cine?

2. Bifează doar propozițiile simple.

Afară plouă.

Strălucesc stelele.

Ninge întruna.

Soarele răsare.

– la aminte!

Iarna a sosit.

– Rămân aici!

– Nu-i bine!

– Ce faci?

Ele desenează.

– Nu-i dumneaei!

– Dumneata ești?

– Aici este!

– Interesantă carte!

Vor povesti dumnealor.

Se apropie furtuna.

3. Identifică părțile principale de propoziție, apoi alcătuiește propoziții simple cu acestea.

- Din tei se scutură o ploaie de flori.
- Plecarea trenului întârzie cu o oră.
- Cântecele ciocârliei se auză de departe.
- Vrăbii se zăresc printre crengi.
- De curând au sosit și ei în tabără.
- – Ce au spus mai devreme dumnealor?
- O să rămână și ea vreo săptămână la munte.
- Ar participa și dânsa la acțiunile de voluntariat.

4. Formulează două propoziții simple în care subiectul să fie exprimat prin substantiv propriu și predicatul exprimat prin verb la timpul trecut.

5. Formulează două propoziții simple exclamative în care subiectul să fie exprimat prin pronume personal de politețe și predicatul exprimat prin verb la timpul prezent.

6. Formulează două propoziții interogative simple în care subiectul să fie exprimat prin pronume personal, iar predicatul exprimat prin verb la timpul viitor.

7. Realizează schema liniară a propozițiilor.

- Motanul Încălțat aleargă.
- Voi credeți?
- Vulpea și iepurele se ceartă.
- Vei conduce dumneata.

8. Analizează părțile principale de propoziție din fragmentul de mai jos.

„A ieșit un greieruș,
Negru, mic, muiat în tuș.”

(George Topîrceanu, *Balada unui greier mic*)

41. Propoziția dezvoltată Părțile secundare de propoziție

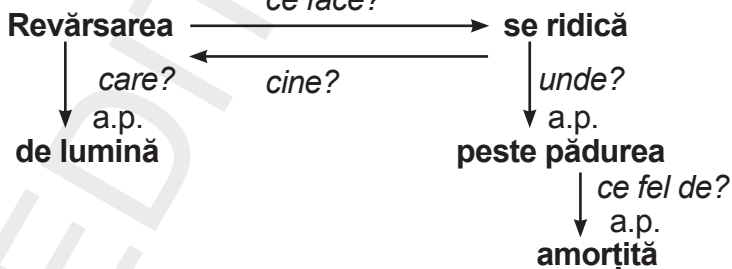
1. Dezvoltă treptat propozițiile simple, după model.

- Cucul cântă.
- Cucul cântă în pădure.
- Cucul cântă în pădurea deasă.
- Cucul cântă în pădurea deasă de la marginea satului.

- a) Berzele au sosit. c) Albinele pornesc. e) Răsare soarele.
b) Dunărea curge. d) Carpații se înalță. f) Sosește primăvara.

2. Realizează schema fiecărei propoziții dezvoltate, pe bază de întrebări logice, după exemplu.

*Exemplu: Revărsarea de lumină se ridică peste pădurea amorțită.
ce face?*

a) „Pâraiele umflate curg iute șopotind,
Și mugurii pe creangă se văd îmbobocind.”
(Vasile Alecsandri – *Sfârșitul iernii*)

b) „A ieșit un greieruș,
Negru, mic, muiat în tuș!”
(George Topîrceanu – *Balada unui greier mic*)

3. Formulează o propoziție enunțiativă în care subiectul să fie exprimat prin pronume personal, iar părțile secundare să fie: un substantiv comun și două adjective.

4. Formulează o propoziție exclamativă în care subiectul să fie exprimat prin substantiv propriu, iar părțile secundare să fie: un substantiv comun, un pronume personal și un adjectiv.

5. Formulează o propoziție interogativă în care subiectul să fie exprimat prin pronume personal de politețe, iar părțile secundare de propoziție să fie două pronume personale.

6. Transformă fiecare enunț în mai multe propoziții simple.

- Agricultorul ară, seamănă, recoltează și depozitează.
- Profesorul studiază, predă și evaluează.

7. Transformă enunțul de mai jos în mai multe propoziții dezvoltate.
Păsări măiestre cântau pretutindeni și se întreceau în triluri încântătoare.

8. Realizează schema liniară a propozițiilor, apoi transformă-le în propoziții simple.

a) Pinocchio a vândut abecedarul de la tatăl său.

b) A răsărit în iarbă un fir de păpădie gingașă.

42. Scrierea corectă a cuvintelor *var* și *v-ar*

1. Completează, după model:

• ar da (vouă) → v-ar da	• ar aprecia (pe voi) → v-ar aprecia
• ar spune (vouă)	• ar lăuda (pe voi)
• ar dărui (vouă)	• ar angaja (pe voi)
• ar trimite (vouă)	• ar primi (pe voi)
• ar povesti (vouă)	• ar conduce (pe voi)
• ar explica (vouă)	• ar trimite (pe voi)
• ar dovedi (vouă)	• ar întâlni (pe voi)
• ar aduce (vouă)	• ar felicita (pe voi)
• ar solicita (vouă)	• ar sfătui (pe voi)
• ar cumpăra (vouă)	• ar îndruma (pe voi)

2. Bifează doar exemplele care conțin forme ale pronumelui personal, specificând persoana și numărul pronumelui. Subliniază aceste pronume.

- I-ar spune adevărul și fratelui său. Dumneaei v-ar povesti întâmplările.
 Am aflat c-ar veni astăzi. Irina s-ar întâlni cu prietenele.
 A doua oară n-ar mai îndrăzni. I-ar spune și mamei pățania.

3. Formulează două propoziții în care să introduci substantivul „var” și cuvintele „v-ar”.

4. Taie forma incorectă.

- $\frac{\text{I-ar}}{\text{Iar}}$ a venit cu un $\frac{\text{C-ar}}{\text{car}}$ plin de $\frac{\text{V-ar}}{\text{var}}$.
- Cine $\frac{\text{S-ar}}{\text{s-ar}}$ păcăli o dată, $\frac{\text{V-ar}}{\text{var}}$ da un sfat bun.
- $\frac{\text{Cel}}{\text{Ce-l}}$ de acolo $\frac{\text{var}}{\text{v-ar}}$ ajuta.
- $\frac{\text{Ai}}{\text{A-i}}$ $\frac{\text{var}}{\text{v-ar}}$ pentru zugrăvit?

5. Completează enunțurile de mai jos.

- I-ar..... v-ar.....
- I-ar.....var.
- N-ar..... iar..... var.
- V-ar..... c-ar.....?
- V-ar..... i-ar.....?

43. Familia de cuvinte

1. Grupează cuvintele date în familii de cuvinte.

bun, jucărie, muncitor, străbun, jucat, bunic, jucăuș, muncitoresc, bunicuța, jucărioară, muncește, juca, străbunic, muncitorește, jucător, nemuncit, bunicel, muncă, a îmbuna.

2. Scrie cuvântul de bază al fiecărei familii din care fac parte cuvintele:

- a) grădiniță, grădinărie, grădinărit, (a) grădinări, grădinăreasă, grădinărește
b) băietan, băiețaș, băiețandru, băiețel, băiețesc, băiețește, băiețoi

3. Următoarele cuvinte aparțin unor familii de cuvinte. Descoperă care este cuvântul de bază, apoi construiește familia de cuvinte a fiecăruia.

a) roșeață →

b) sătesc →

c) încolțire →

4. Încercuiește cuvintele care nu aparțin familiei de cuvinte a substantivului evidențiat.

tânăr = timp, tinerel, top, tineresc, timișorean, tinerețe, tineret, tac, timpuriu, tinerime, tânără, teleferic, întineri, tinerește;

frunză = frumos, frunzos, desfrunzi, fioros, frunzuliță, frunțaș, înfrunzit, furtunos, frunzar, frumusețe, frunzuliță, înfrunța.

5. Scrie familia de cuvinte pentru:

a) părinte

b) nou

c) a face

d) argint

6. Găsește trei cuvinte care aparțin familiei de cuvinte a substantivului „prieten”, apoi formulează cu fiecare:

- o propoziție enunțiativă;
- o propoziție enunțiativă exclamativă;
- o propoziție interogativă.

7. Grupează cuvintele din textul de mai jos în familii de cuvinte (doar pe cele care au cel puțin trei cuvinte).

În atelierul de creație, Sonia și Cristina doresc să creeze o machetă a școlii. Au lipit mai întâi părțile componente ale claselor, realizate din carton. Creatoarea acoperișului a fost Sonia. Din păcate, lipiturile de la colțuri nu au rezistat. Fetele au înlocuit lipiciul cu altul mai rezistent și au relipit colțurile pentru a nu se mai dezlipi.

Dorința lor s-a îndeplinit, deoarece nu au mai avut parte de întâmplări nedorite.

44. Felurile propozițiilor după aspectul predicatului

1. Transformă propozițiile afirmative în propoziții negative.

- Pe crengi au apărut muguri fragezi.
- Deasupra orașului se ridicaseră nori plumburii.
- La orizont s-a ivit soarele.
- – Este adevărat!
- – Ce ai văzut?
- – Pe unde ai fost?

2. Transformă propozițiile negative în propoziții afirmative.

- – Acolo nu-i pisica!
- – N-am fost acolo!
- – Florile nu-s veștede!
- – N-ai găsit soluția problemei?
- – Dumnealor n-au ajuns la destinație.

3. Formulează câte o propoziție afirmativă și câte o propoziție negativă în care să introduci cuvintele: *s-ar, v-ar, i-ar*.

4. Formulează o propoziție dezvoltată afirmativă, în care subiectul să fie exprimat prin pronume personal de politețe, apoi transformă propoziția în propoziție negativă.

5. Formulează o propoziție dezvoltată interogativă afirmativă, în care predicatul să fie exprimat prin verb la timpul trecut, apoi transformă propoziția în propoziție negativă.

6. Alcătuieste un text de 15 - 20 rânduri cu titlul „În vacanță”, în care să introduci trei propoziții interogative și trei propoziții negative, dintre care una să fie exclamativă. Subliniază aceste propoziții.

45. Scrierea corectă a cuvintelor *întruna* și *într-una*

1. Completează propozițiile.

a) Într-o carte
Într-una dintre cărți.....

b) Printr-o perdea.....
Printr-una dintre perdele.....

c) Dintr-o mașină
Dintr-una dintre mașini.....

2. Taie forma incorectă.

- $\frac{\text{Întruna}}{\text{Într-una}}$ dintre orele trecute ai vorbit $\frac{\text{întruna}}{\text{într-una}}$.
- Am sperat $\frac{\text{întruna}}{\text{într-una}}$ că ea va sosi $\frac{\text{întruna}}{\text{într-una}}$ dintre zilele însorite.
- Mi-ai repetat $\frac{\text{întruna}}{\text{într-una}}$ că $\frac{\text{întruna}}{\text{într-una}}$ dintre cărți voi găsi harta orașului Costești.
- Învățând $\frac{\text{întruna}}{\text{într-una}}$ el va reuși să învingă $\frac{\text{întruna}}{\text{într-una}}$ dintre competiții.

3. Completează următoarele enunțuri:

- Printr-una întruna
- Într-una dintr-una
- Într-una întruna
- Întruna într-una

4. Formulează câte o propoziție afirmativă și o propoziție negativă în care să introduci cuvântul „întruna”.

Propoziție enunțiativă

Propoziție interogativă

Propoziție exclamativă

46. Scrierea corectă a cuvintelor *mie* și *mi-e*

1. Transcrie următoarele enunțuri fără a folosi cratima.

- Mi-e greu fără ajutorul tău.
- Nu mi-e ușor să renunț la antrenament.
- Astăzi mi-e teamă că va ploua.
- Acesta mi-e prieten bun.
- Mie mi-e sete întruna!
- Astă-seară nu mi-e somn deloc!

2. Taie varianta incorectă.

Mie/ Mi-e tare dor de frații mei!

Mie/ Mi-e nu **mie/ mi-e** ușor să le spun adevărul.

Mie/ Mi-e mie/ mi-e indiferent dacă vine sau nu vine.

– De ce nu mă întrebi dacă **mie/ mi-e** ușor aici?

Mie/ Mi-e mie/ mi-e drag să văd acea **mi-e/ mie** de flori din seră.

3. Alcătuieste câte un enunț în care să introduci cuvântul „mie” ca pronume și ca substantiv.

4. Precizează ce părți de vorbire sunt cuvintele subliniate.

Mie mi-e sete! Tata mi-a dat și mie o mie de lei.

Mi-e dor și mie de bunicii care locuiesc la Sinaia.

5. Completează enunțurile. *p* = pronume; *a.p.* = altă parte de vorbire

- Mi-a.....mie (p).....mie (a.p.).....
- S-ar.....mie (p).....mie (a.p.).....
- Mi.....v-ar.....mie (a.p.).....
- Mie (p).....s-ar.....mie (a.p.).....

47. Scrierea corectă a cuvintelor *ceai* și *ce-ai*

1. Completează după model.

- a) • *Ce spui?* *Ce ai spus?* *Ce-ai spus?*
• Ce faci?	-----	-----
• Ce aduci?	-----	-----
• Ce cauți?	-----	-----
• Ce lucrezi?	-----	-----
• Ce citești?	-----	-----

- b) • *Ce ai în buzunar?* *Ce-ai în buzunar?*
• Ce ai cu mine?	-----
• Ce ai de gând?	-----
• Ce ai de pierdut?	-----
• Ce ai să faci?	-----

2. Precizează, alături de fiecare întrebare, un subiect exprimat prin pronume personal și un subiect exprimat prin pronume personal de politețe, care se subînțeleg.

• Ce-ai făcut?	tu, dumneata	• Ce-ai căutat?	____
• Ce-a făcut?	____	• Ce-a căutat?	____
• Ce-ai desenat?	____	• Ce-a hotărât?	____
• Ce-a desenat?	____	• Ce-ai hotărât?	____

3. Taie varianta incorectă.

- **Ce-a/ Cea** mai gustoasă prăjitură se află **într-una/ întruna** dintre farfuri.
- La **ce-l/ cel** mai bun prieten, am băut un **ce-ai/ ceai** din plante medicinale.
- – **Ceai/ Ce-ai** crezut că **sar/ s-ar** fi întâmplat, dacă ai fi băut un **ce-ai/ ceai** de fructe?
- – **Var/ V-ar** plăcea să beți zilnic **ceai/ ce-ai** de tei?

4. Completează enunțurile.

- Ce-ai----- întruna -----?
- I-ar----- într-una ----- ceai.
- Odată----- o dată----- ceai.
- Într-una----- ce-ai -----?

5. Alcătuieste câte o propoziție enunțiativă, exclamativă și interogativă în care să introduci ambele cuvinte: *ce-ai* și *dumneata*.

48. Variante de concurs

Varianta 1

Citește cu atenție textul:

„Un zarzăr mic, în mijlocul grădinii,
Și-a răsfirat crenguțele ca spinii
De frică să nu-i cadă la picioare,
Din creștet, vălul subțirel de floare.
Că s-a trezit așa de dimineață
Cu ramuri albe—și se poate spune
Că -i pentru-ntâia oară în viață
Când i se-ntâmplă asemenea minune.”

(George Topîrceanu - *Rapsodii de primăvară*)

1. Transcrie din text două substantive la numărul singular, însoțite de adjective. (2p)
2. Scrie la numărul plural substantivele însoțite de adjective de la exercițiul 1. (2p)
3. Formulează câte o propoziție afirmativă cu substantivele însoțite de adjective de la exercițiul numărul 2. (2p)
4. Transformă următoarele verbe în substantive: *să cadă, se întâmplă*. (2p)
5. Formulează câte o propoziție cu substantivele obținute la punctul anterior, în care acestea să aibă funcție de subiect. (2p)
6. Transformă în propoziție simplă primele două versuri din poezie. (2p)
7. Analizează subiectul din propoziția simplă obținută la exercițiul numărul 6. (4p)
8. Formulează câte o propoziție cu expresiile subliniate în poezie. (2p)
- 9.* Analizează cuvintele „-i” și „-i” încercuite în ultimele două versuri ale poeziei. (6p)
10. Transformă în propoziție negativă propoziția „Că-i pentru-ntâia oară în viață”. (4p)
11. Realizează un dialog de șase replici între zarzărul înflorit și o rază de soare. (12p)
12. Formulează un enunț care să redea mesajul fragmentului din poezia „Rapsodii de primăvară” de George Topîrceanu. (10p)

13. Redactează un text creativ de 20-25 rânduri cu titlul „Sărbătoarea florilor din livadă” în care să introduci dialogul creat la exercițiul numărul 11.

În compunerea textului vei urmări: (40p)

- respectarea părților unui text creativ (unei compuneri); (4p)
- respectarea relației dintre titlu și conținut; (5p)
- introducerea logică a dialogului; (4p)
- introducerea expresiilor subliniate în fragmentul din poezia „Rapsodii de primăvară” de George Topîceanu; (6p)
- respectarea normelor de ortografie și de punctuație; (6p)
- respectarea alineatelor și a așezării corecte în pagină; (5p)
- abordare originală a temei. (10p)

Se acordă 10 puncte din oficiu. Total - 100 puncte

Varianta 2

Se dă textul:

„Făt-Frumos se sui-n luntre și...ajunse până la scările de marmură ale palatului. Pătrunzând acolo, el văzu în boltele scărilor candelabre cu sute de brațe, și-n fiecare ardea câte o stea de foc.

Pătrunse în sală. Sala era înaltă, susținută de stâlpi și de arcuri, toate de aur. În mijlocul ei stătea o mândră masă acoperită cu mățasuri albe. Talgerele toate erau făurite din câte un singur mărgăritar mare. Boierii de la masă aveau haine aurite și pelerine de catifea roșie, erau frumoși ca zilele tinereții și vioși ca horele. Dar mai ales unul dintre ei, cu fruntea-ntr-un cerc de aur bătut cu diamante și cu haine strălucitoare, era frumos ca luna unei nopți de vară.”

(Mihai Eminescu- „Făt-Frumos din Lacrimă”)

1. Transcrie propozițiile care descriu sala palatului. Precizează felul acestor propoziții. (4p)
2. Selectează și transcrie elementele descriptive ale boierilor. (4p)
3. Formulează întrebări referitoare la text, care să înceapă cu: (4p)
Cine?; Ce?; Unde?; Cum?;
4. În expresia „stea de foc”, înlocuiește cuvintele subliniate cu un adjectiv care să aibă același înțeles, apoi trece substantivul și adjectivul la numărul plural. (6p)
5. Formulează o propoziție exclamativă în care să introduci expresia obținută la exercițiul numărul 4. (3p)

6. Scrie cuvinte cu același sens pentru: mândră, luntre, mărgăritar, sală, pătrunse, talgere, vioiși, susținută . (6p)

7. Scrie cuvinte cu sens opus pentru: acoperită, înaltă, alb, frumoși, nopți, singur, se sui, mândră. (6p)

8. Formulează câte o propoziție interogativă în care substantivul „lună” să aibă sensuri diferite. Precizează în paranteză sensul găsit. (6p)

9. Formulează câte trei enunțuri în care să introduci verbul „a bate” cu sensuri diferite. Precizează în paranteză sensul găsit. (6p)

10. Redactează un text creativ (compunere) de 20-25 rânduri, în care să introduci un fragment descriptiv al unei ființe și să folosești expresiile subliniate în text. (45p)

În compunerea textului vei urmări:

- respectarea părților unui text creativ (unei compuneri); (6p)
- prezența unor personaje; (6p)
- inserarea logică a expresiilor subliniate; (6p)
- inserarea unui fragment descriptiv; (7p)
- alegerea unui titlu sugestiv; (4p)
- respectarea normelor de ortografie și de punctuație; (6p)
- abordarea originală a creației. (10p)

Se acordă 10 puncte din oficiu. Total - 100 puncte

Varianta 3

Se dă textul:

„ O, tu, cea mai frumoasă dintre zâne,
Cu tot alaiul tău de bucurii,
Toți te-așteptăm cu-atâta dor să vii:
Dar nimeni, nimeni mai cu dor ca mine!

Și ce-mi aduci tu, care pe câmpii
Pui flori, și cerului dai zări senine,
Și cântec lucitor și unde line
Izvorului, ce daruri tu-mi îmbi?”

(Șt. O. Iosif, *Primăverii*)

1. Formulează trei enunțuri, prin care să evidențiezi frumusețea primăverii, pe baza versurilor: „O, tu, cea mai frumoasă dintre zâne,/ Cu tot alaiul tău de bucurii”. **(6p)**
2. Selectează și transcrie, din a doua strofă a poeziei, cuvintele sau versurile care descriu renașterea naturii primăvara. **(5p)**
3. Analizează părțile de vorbire subliniate în text. **(6p)**
4. Formulează câte o propoziție în care să introduci cuvintele: *vii, pui, mine* cu alt sens decât cel din text. **(6p)**
5. Analizează subiectul și predicatul din propoziția: „Și ce-mi aduci tu...?” **(6p)**
6. Selectează trei grupuri substantiv + adjectiv și formulează câte o propoziție cu fiecare. **(6p)**
7. Scrie mesajul poeziei într-un enunț. **(7p)**
8. Formulează două propoziții exclamative în care cuvântul „dor” să aibă înțelesuri diferite. Precizează între paranteze sensul găsit. **(4p)**
9. Formulează două propoziții interogative în care cuvântul „unde” să aibă sensuri diferite. Precizează între paranteze sensul găsit. **(4p)**
10. Redactează un text creativ (compunere) de 15-20 rânduri, dezvoltând următoarele propoziții simple și adăugând unele expresii din poezia lui Șt. O. Iosif. **(40p)**

A sosit primăvara. Zăpada a dispărut. Natura se trezește. Soarele încălzește. Pădurea înverzește. Păsările ciripesc. Gâzele mișună. Pomii înfloresc. Albinele colindă. Zboară fluturii. Mieii zburdă. Oamenii muncesc. Copiii se bucură.

În redactarea textului vei avea în vedere:

- respectarea părților unui text creativ; **(6p)**
- dezvoltarea fiecărei propoziții simple; **(6p)**
- inserarea unor expresii din poezie; **(4p)**
- respectarea normelor de ortografie și de punctuație; **(6p)**
- alegerea unui titlu sugestiv; **(5p)**
- așezarea corectă a textului în pagină; **(3p)**
- abordarea originală a creației. **(10p)**

Se acordă 10 puncte din oficiu. Total - 100 puncte

Varianta 4

Se dă textul:

„Sosise iarna. Se udaseră grăunțele și furnicile le uscau. Un greier flămând le ceru de-ale gurii, dar furnicile harnice îl întrebă:

– De ce nu ți-ai strâns bucate și tu astă-vară?

Greierle răspunse:

– N-aveam timp, cântam frumos!

Ele îi râseră în nas și-i ziseră:

– Dacă-n vară ai cântat, joacă-n iarnă nemâncat!”

(„Greierele și furnica” - după Esop)

1. Formulează într-un enunț morala acestui text. **(8p)**
2. Pornind de la cuvântul „nemâncat”, găsește cuvântul de bază, apoi scrie cel puțin cinci cuvinte care fac parte din familia de cuvinte a acestuia. **(6p)**
3. Exprimă-ți opinia despre comportamentul personajelor din text, folosind expresiile: „având în vedere”, „datorită faptului”, „rezultă că”. **(10p)**
4. Povestește textul. **(10p)**
5. Dezvoltă propoziția simplă „Sosise iarna.”, adăugând încă zece părți secundare de propoziție. **(4p)**
6. Identifică în text o expresie și un cuvânt care au același înțeles, apoi formulează cu fiecare câte o propoziție negativă. **(7p)**
7. Analizează părțile de vorbire subliniate în text. **(8p)**
8. Formulează două propoziții în care verbul „ziseră” să fie la persoane diferite. **(6p)**
9. Scrie trei expresii în care cuvântul „gură” să aibă alte sensuri decât cel din text. **(6p)**
10. Scrie-i greierului o scrisoare de maximum 10 rânduri în care să-l sfătuiești ce să facă în timpul verii. **(25p)**

Vei avea în vedere:

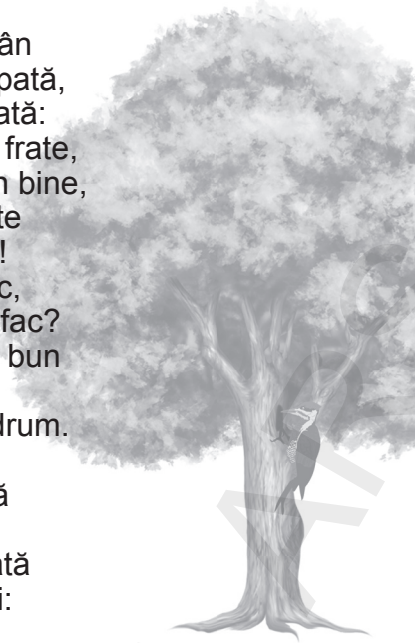
- scrierea corectă a formulelor de adresare și încheiere; **(10p)**
- respectarea normelor de ortografie și de punctuație; **(6p)**
- respectarea numărului de rânduri; **(3p)**
- așezarea corectă a textului în pagină; **(2p)**
- exprimare logică și originală. **(4p)**

Se acordă 10 puncte din oficiu. Total - 100 puncte

Variantal 5

Se dă textul:

„Un copac bătrân
Cu scoarța crăpată,
Se plângea odată:
— Vântule, măi frate,
Te rog, fă-mi un bine,
Ia-mi bolile toate
Și du-le cu tine!
— Bunule copac,
Eu ce pot să-ți fac?
Doar un doctor bun
Îți pot căuta
În lungul meu drum.
El te va salva!
Și iată, deodată
La copac sosi
O pasăre ciudată
Și astfel îi vorbi:

— Bunule copac,
Sunt ciocănitore!
Eu știu ce să fac,
Spune-mi ce te doare!
— Mă doare tulpina
Că mi-o rod dușmanii.
Știu a cui e vina:
Mi-s povară anii!
— De bolile toate
Eu te lecuiesc,
Că îți prind dușmanii
Și viața-ți lungesc!
Păduri neumbrate
Mie-mi mulțumesc
Doctorul lor, frate,
Astfel mă numesc!”

1. Formulează cinci întrebări despre conținutul poeziei. **(5p)**
2. Scrie câte o expresie care să aibă același înțeles cu următoarele cuvinte și formulează cu fiecare câte o propoziție afirmativă. **(6p)**
Odată –
Deodată –
3. Analizează subiectul și predicatul din propoziția: „Că mi-o rod dușmanii”. **(6p)**
4. Formulează o propoziție exclamativă și una interogativă în care cuvântul „rod” să aibă alt sens decât cel din poezie. **(4p)**
5. Analizează părțile de vorbire subliniate în următoarele propoziții:
a) Un copac bătrân se plângea odată. **(8p)**
b) La copac sosi o pasăre ciudată.
c) Mie-mi mulțumesc.

6.* În propoziția „Mie-mi mulțumesc.”, trece verbul la timpul trecut și rescrie propoziția, adăugând un subiect exprimat prin două pronume de politețe. **(10p)**

7. Scrie mesajul poeziei într-un enunț. **(5p)**

8. Scrie cuvinte cu înțeles asemănător pentru: doctor, ciudată, dușmani, vina, lecuiesc, pădure. **(6p)**

9. Imaginează-ți un dialog din șase-opt replici între vânt și ciocănițoare. **(10p)**

10. Redactează un text creativ (o compunere) de 15-20 rânduri cu titlul „Întâmplare dintr-o scorbură”. **(30p)**

Vei avea în vedere:

- respectarea părților unui text creativ (compuneri); **(6p)**
- realizarea relației logice între titlu și conținut; **(6p)**
- respectarea normelor de ortografie și de punctuație; **(4p)**
- respectarea așezării corecte a textului în pagină; **(4p)**
- abordarea originală a temei. **(10p)**

Se acordă 10 puncte din oficiu
Total - 100 puncte

Varianta 6

Se dă textul:

„Gerul vine de la munte, la fereastră se oprește,
Și, privind la focul vesel care-n sobe strălucește,
El depune flori de iarnă pe cristalul înghețat,
Crini și roze de zăpadă ce cu drag le-a sărutat.

Gerul face cu-o suflare pod de gheață între maluri,
Pune streșinilor casei o ghirlandă de cristaluri,
Iar pe fețe de copile înflorește trandafiri
Să ne-aducă viu aminte de-ale verii înfloriri”.

(Vasile Alecsandri - „Gerul”)

1. Numește anotimpul la care se face referire în poezie, apoi enumeră acțiunile gerului. **(10p)**

2. Identifică în prima strofă trei substantive comune la numărul singular, genul neutru, apoi formulează câte o propoziție cu fiecare. (6p)

3. Trece verbele din primul vers la timpul trecut și rescrie versul. (4p)

4. Transcrie din prima strofă două substantive însoțite de adjective la numărul singular, apoi trece-le la numărul plural și formulează cu fiecare câte o propoziție interogativă. (6p)

5. Pornind de la substantivul „înfloriri”, găsește cuvântul de bază, apoi alcătuește familia de cuvinte a acestuia. (6p)

6. Transformă propoziția: „El depune flori de iarnă pe cristalul înghețat.” în propoziție simplă. (2p)

7. Analizează părțile de vorbire subliniate în propoziția de la exercițiul numărul 6. (8p)

8. Selectează din poezie și transcrie doar versurile care constituie o descriere. (4p)

9. Formulează o concluzie pe baza poeziei. (4p)

10. Redactează un text creativ (o compunere) de maximum 25 rânduri cu titlul „Anotimpul alb” în care să îmbini descrierea cu narațiunea și dialogul. Folosește elemente descriptive din poezia „Gerul” de Vasile Alecsandri și expresii literare deosebite. (40p)

În redactarea textului, vei urmări:

- respectarea părților unui text creativ (compunere); (3p)
- legătura logică între titlu și conținut; (4p)
- inserarea corectă a elementelor descriptive; (5p)
- inserarea logică a dialogului; (8p)
- respectarea normelor de ortografie și de punctuație; (6p)
- așezarea corectă a textului în pagină; (4p)
- abordarea originală a temei. (10p)

Se acordă 10 puncte din oficiu

Total - 100 puncte

Varianta 7

Se dă textul:

Oamenii de știință au identificat mii de substanțe benefice funcționării organismului, care se numesc antioxidanți.

Fructele și legumele de culoare galbenă, portocalie și roșie sunt surse bune de substanțe antioxidante, conținând multe vitamine.

Astfel, roșiile, portocalele, lămâile, morcovii și greșfrutul roz conțin vitamina C, A și D. Vitamina C luptă împotriva răcelilor, iar vitamina A ne ajută să avem vederea clară și neobosită. Vitamina D, care se formează în organism în prezența razelor solare, determină fortificarea oaselor.

Fructele și legumele de culoare verde ca: spanacul, salata, fasolea verde, ceaiul verde, mazărea, brocoli, conțin substanțe care previn bolile de inimă și unele boli ale ochilor.

Ceapa, varza, conopida, merele, strugurii ajută digestia și sunt surse de substanțe care previn boli ale plămânilor, ale stomacului și ale inimii. De asemenea, acestea conțin multe vitamine (A, C, B, B6, K și E) care ajută la buna funcționare a organismului, precum și la rezistența lui în fața multor boli.

Fructele și legumele sunt esențiale pentru sănătatea omului.

(Informații selectate din reviste cu recomandări nutriționale)

1. Extrage din text informații esențiale despre: **(9p)**
 - a) fructe și legume de culoare galbenă, portocalie și roșie;
 - b) fructe și legume de culoare verde;
 - c) ceapă, varză, conopidă, mere, struguri.
2. Formulează cinci întrebări referitoare la conținutul textului. **(5p)**
3. Formulează o concluzie pe baza textului. **(6p)**

4. Scrie un cuvânt cu sens asemănător pentru: clară, fortificare, benefic, știință. (4p)

5. Precizează ce părți de vorbire sunt cuvintele: vede, verde, boală. Transformă cuvintele în alte părți de vorbire și alcătuiește câte un enunț cu fiecare dintre acestea. (6p)

6. Încercuiește varianta corectă. (2p)

Textul prezentat este:

a) text narativ

b) text informativ

c) poezie

7. Identifică în text trei substantive însoțite de adjective, apoi analizează toate aceste părți de vorbire. (6p)

8. Scrie trei substantive care se scriu cu „ii” în interiorul cuvântului, apoi formulează cu fiecare câte o propoziție. (3p)

9.* Identifică în text și analizează un subiect exprimat prin două substantive comune. (5p)

10. Scrie cuvinte formate în același fel ca adjectivul „neobosită”, apoi formulează câte o propoziție cu fiecare. (4p)

• ne

• ne

11. Redactează un text creativ (o compunere) cu titlul „Să ne hrănim sănătos!”, introducând informații esențiale din text. (40p)

În redactarea textului, vei ține seama de:

- respectarea părților unui text creativ (compunere); (5p)
- legătura logică între titlu și conținut; (5p)
- respectarea normelor de ortografie și de punctuație; (6p)
- inserarea corectă a informațiilor esențiale din text; (10p)
- așezarea corectă în pagină; (4p)
- abordarea originală a temei. (10p)

Se acordă 10 puncte din oficiu
Total - 100 puncte

Varianta 8

Se dă textul:

„Nu-și sfârși bine vorba, că vrăjitoarea o și îmbrânci pe biata Gretel unde era cuptorul din care ieșeau limbi de foc.

– Hai, bagă-te înăuntru, îi porunci vrăjitoarea, și vezi dacă-i destul de încins, ca să punem înăuntru pâinea...

Numai că Gretel băgă în seamă ce gânduri clocea în cap vrăjitoarea și se prefăcu că-i nătângă și neîndemânică.

– Aș intra, dar nu știu cum să fac. Pe unde să intru? Și cum anume?

– Ești slabă ca o găscă! O ocări baba. Păi, nu-ți dă prin cap pe unde, că-i deschizătura destul de mare?

– Ia te uită, și eu aș putea să încap în ea!...

Și șonticăind, se apropie de cuptor și-și vârî capul în el.

Gretel doar asta așteaptă și-i dădu un brânci zgrițuroaicei, de se duse până-n fundul cuptorului. Apoi închise ușa de fier și puse zăvorul.

(Frații Grimm – „Hansel și Gretel”)

1. Scrie cuvinte cu sens opus pentru: înăuntru, înșelau, bagă, se apropie, nu sfârși, destul. **(6p)**

2. Scrie cuvinte cu înțeles asemănător pentru: doar, nătângă, neîndemânică, îmbrânci, încins, destul, ocări, zgrițuroaică. **(8p)**

3. Analizează subiectul și predicatul din propoziția:
„Din cuptorul încins ieșeau limbi de foc.” **(6p)**

4. Formulează o propoziție dezvoltată negativă despre Gretel, în care să introduci ca adjective cuvintele: *nătâng* și *neîndemânică*. **(6p)**

5. Înlocuiește expresiile cu verbe, apoi alcătuieste propoziții dezvoltate interogative în care acestea să aibă funcție sintactică de predicat verbal. **(6p)**

- bagă de seamă –
- nu-ți dă prin cap –
- dădu un brânci –

6. Formulează câte un enunț în care să introduci cuvintele: *căi* și *că-i*. (4p)
7. Analizează părțile de vorbire subliniate în text. (6p)
8. Formulează câte o opinie despre fiecare personaj existent în text. (8p)
9. Transformă cuvintele: *porunci*, *îndemânatic*, *încins*, *intra* în substantive și formează propoziții în care acestea să aibă rol de subiect. (10p)
10. Realizează povestirea pe scurt a fragmentului din „Hansel și Gretel” după Frații Grimm.
- În redactarea povestirii, vei avea în vedere: (30p)
- formularea completă și corectă a enunțurilor; (5p)
 - transformarea vorbirii directe în vorbire indirectă; (10p)
 - respectarea normelor de ortografie și de punctuație; (6p)
 - așezarea corectă a textului în pagină; (4p)
 - respectarea succesiunii întâmplărilor relatate în text. (5p)
- Se acordă 10 puncte din oficiu
Total - 100 puncte

Varianta 9

Se dă textul:

„ – Zorește-ți fugarul, o, drag Făt-Frumos!
Nu simți tu dogoarea arzându-te-n spate?
E crunta Zmeoaică cu chipul hidos:
Rozând la copaci, prin pădure străbate.
Ea vine cumplită, cu părul vâlvoi
Și dacă ne-ajunge, *aman* e de noi!

– N-ai teamă, tu, mândră copilă de crai,
N-ai teamă, al inimii mele tezaur!
Aruncă-i tu pieptenul de aur ce-l ai,
Pe loc să se facă un munte de-aur.
Ah, iată-l cum crește cu vârful în cer–
Să-l roadă Zmeoaica cu dinții de fier!”

(Ștefan Octavian Iosif - „Zmeoaica”)

aman = a fi (sau a ajunge) la mare strâmtoare, a fi în mare dificultate.

1. Formulează un enunț în care să introduci cuvintele „cel” și „ce-l”. **(4p)**
2. Scrie propoziția simplă din ultimul vers. **(4p)**
3. Scrie cuvinte cu același înțeles pentru: **(8p)**
 - zorește, dogoarea, cruntă, cumplită, tezaur, hidos, vâlvoi, cer.
4. Înlocuiește expresia subliniată cu alte două expresii care au același sens, astfel ca înțelesul propoziției să nu se schimbe. **(4p)**

– N-ai teamă, tu, mândră copilă de crai!
5. Selectează din poezie un substantiv, un verb, un adjectiv și un pronume, apoi analizează-le. **(8p)**
6. Transcrie din text două perechi de cuvinte în care adjectivul se află înaintea substantivului determinat, apoi formulează cu fiecare pereche de cuvinte câte o propoziție interogativă. **(8p)**
7. Formulează câte o propoziție în care să introduci cuvintele „cer” și „vine” cu alt sens decât cel din poezie. **(6p)**
- 8*. Formulează o propoziție dezvoltată afirmativă în care verbul „a zori” să fie predicat la timpul trecut, iar subiectul să fie exprimat prin două pronume personale de politețe. **(8p)**
9. Redactează un text creativ (o compunere) de maximum 20 rânduri în care să descrii Zmeoaica, folosind cuvinte și expresii din poezie, dar și expresii literare deosebite. Dă-i un titlu potrivit. **(40p)**

În redactarea textului, vei urmări:

- respectarea părților unui text creativ (compunere); **(3p)**
- alegerea unui titlu sugestiv; **(3p)**
- inserarea logică a expresiilor din poezie; **(4p)**
- folosirea narațiunii și a descrierii; **(10p)**
- folosirea a cel puțin trei expresii deosebite (prin subliniere); **(4p)**
- respectarea normelor de ortografie și de punctuație; **(4p)**
- așezarea corectă a textului în pagină; **(4p)**
- originalitatea și expresivitatea lucrării. **(8p)**

Se acordă 10 puncte din oficiu. Total - 100 puncte

Varianta 10

Se dă textul:

Castelul Corvinilor

Castelul Corvinilor sau Castelul Huniazilor se află în orașul Hunedoara, impresionând prin prezența sa care domină împrejurimile. Accesul în castel se face pe un pod de lemn, susținut de patru piloni masivi de piatră, plasați în albia pârâului Zlasti.

Castelul are 42 încăperi și două terase. Cele mai importante încăperi sunt: Camera Domnițelor, Sala Cavalerilor, Sala Dietei.

Castelul Corvinilor are un farmec aparte datorită stilurilor diverse de construcție.

Acest castel a fost reședință a familiei Corvin, donat de regele Sigismund de Luxemburg lui Voicu Hunyadi în anul 1409. Cel cărui i se datorează aspectul actualului castel este fiul lui Voicu, Iancu de Hunedoara – voievod al Transilvaniei între anii 1441 – 1456.

Castelul a fost extins de-a lungul timpului de către urmașii lui Iancu, în special de către Matei Corvin, fiul acestuia, care în anul 1457 a fost încoronat rege maghiar.

În anul 1605, castelul a trecut în posesia familiei Bethlen, care a adus castelului importante inovații.

Ridicat în secolul al XIV-lea în Hunedoara, Castelul Corvinilor reprezintă una dintre cele mai frumoase și mai bine conservate construcții specifice epocii medievale.

Cunoscând o viață tumultoasă de peste 400 de ani, Castelul Corvinilor a suferit de-a lungul timpului mai multe modificări, iar în timpul lui Iancu de Hunedoara a fost o somptuoasă locuință, dar și un punct strategic.

1. Identifică în text o enumerare de trei substantive proprii, apoi formulează câte o propoziție afirmativă cu fiecare substantiv. **(8p)**
2. Analizează subiectul și predicatul din propoziția: „Accesul în castel se face pe un pod de lemn.” **(8p)**
3. Organizează în tabel informațiile despre Castelul Corvinilor. **(10p)**

Informații geografice	Informații istorice

4. Scrie cuvinte/ expresii cu același înțeles pentru: **(10p)**
 - impresionând, piloni, plasați, strategic, conservată, farmec, aparate, voievod, inovații, masivi.
5. Formulează câte o propoziție exclamativă și câte una interogativă în care să introduci adjectivele: „sumptuoasă” și „tumultoasă”. **(6p)**
6. Scrie din text enunțul care poate constitui o concluzie despre Castelul Corvinilor. **(4p)**
7. Formulează o propoziție în care substantivul „urmașii” să fie însoțit de un adjectiv și să aibă funcția sintactică de subiect. **(4p)**
8. Redactează un text creativ (o compunere) cu titlul „Castelul misterios”, în care să îți imaginezi o discuție între tine și un domnitor, folosind dialogul. **(40p)**

În redactarea textului, vei urmări:

- respectarea celor trei părți ale unui text creativ (compunere); **(6p)**
- folosirea dialogului; **(7p)**
- corelarea conținutului cu textul; **(7p)**
- respectarea normelor de ortografie și de punctuație; **(6p)**
- așezarea corectă a textului în pagină; **(4p)**
- originalitatea și expresivitatea lucrării. **(10p)**

Se acordă 10 puncte din oficiu
Total - 100 puncte

Varianta 11

Se dă textul:

„Dar de cum căzu la pământ, broscoiul se transformă într-un prinț frumos cu ochi zâmbitori. Din acel moment, la dorința tatălui ei, bunul prieten deveni soțul fetei de împărat.

Le-a povestit că o vrăjitoare rea îl vrăjise și nimeni nu putea să-l elibereze din fântână în afară de fata de împărat. Le spuse apoi că a doua zi vor merge la împărăția lui.

Se culcară...iar a doua zi de dimineață îl treziră razele soarelui și la castel sosi o caleașcă trasă de opt cai albi, fiecare împodobit cu pene de struț, cu hamuri de aur, iar pe capră era așezat slujitorul prințului, credinciosul Henrik.

Când stăpânul său se transformase în broscoi, el fusese așa supărat, că poruncise să i se pună în jurul inimii trei doage de fier, ca să nu plesnească de supărare.

Dar pe drumul de întoarcere auziră trosnind de trei ori. Erau doagele care plesneau de pe inima credinciosului Henrik, pentru că stăpânul său se eliberase de vraja cea haină și acum era din nou fericit.

Iar prințul și soția lui au trăit fericiți până la adânci bătrâneți.”

(„Regele broscoi” după Frații Grimm)

1. Scrie cuvinte cu același sens pentru: se transformase, credinciosul, împodobit, supărare, să nu plesnească, din nou. **(6p)**
2. Formulează câte o propoziție interogativă cu fiecare cuvânt găsit la exercițiul numărul 1. **(6p)**
3. Transcrie din text enunțul care descrie caii. **(4p)**
4. Formulează câte o propoziție în care cuvintele „ochi”, „capră”, „dar” și „haină” să aibă alt înțeles decât cel din text. **(12p)**
5. Explică utilizarea punctelor de suspensie folosite în text. **(4p)**
- 6*. Analizează subiectul și predicatul din propoziția de mai jos. **(6p)**
„Iar prințul și soția lui au trăit fericiți până la adânci bătrâneți.”
7. Imaginează-ți un dialog de 7- 8 replici între Henrik și stăpânul său. **(4p)**
8. Scrie un substantiv care provine de la verbul „se transformase”, apoi formulează o propoziție interogativă negativă în care substantivul obținut să fie subiect. **(6p)**

9. a) Transformă cuvintele subliniate în text în substantive, apoi alcătuiește propoziții în care acestea să aibă rol de subiect. (9p)

b) Transformă cuvintele subliniate în text în verbe. (3p)

10. Povestește în maximum 15 rânduri fragmentul din „Regele broscoi” de Frații Grimm. (30p)

În redactarea povestirii, vei urmări:

- formularea corectă și completă a enunțurilor; (5p)
- respectarea succesiunii întâmplărilor; (6p)
- transformarea întregului conținut al fragmentului în povestire; (6p)
- respectarea normelor de ortografie și de punctuație; (5p)
- așezarea corectă a textului în pagină; (2p)
- evitarea transcrierii identice a unor propoziții sau enunțuri. (6p)

Se acordă 10 puncte din oficiu. Total - 100 puncte

Varianta 12

Se dă textul:

„Bubico îmi ia bomboana, îl iau iar în brațe și mă dau lângă fereastră, ridicându-l în dreptul deschizăturii.

Aerul răcoros, trecându-i pe la bot, face mare plăcere lui Bubico. Scoate limba și respiră din adânc.

– Să nu-l scapi pe fereastră! ... Pentru Dumn...

Dar n-apucă mamița să rostească întreg sfârșitul nume al creatorului și Bubico dispăre ca un porumbel alb în neagra noapte, înapoi spre București, zburând la Zambilica, probabil.

Mă-ntorc cu fața spre cocoană și, prezentându-mi mâinile goale, strig exasperat:

– Doamnă!

Un răcnet! A-nnebunit cocoana!

– Repede, doamnă, semnalul de alarmă!

O duc la semnal și o-nvăț cum să-l tragă.

Pierdută de durere, execută mișcarea cu o supremă energie.

Trenul stop! Clătinătură colosală! Emoție generală între pasageri.

– Cine? Cine a dat alarma?

– Dumneaei! zic eu către personalul trenului, arătând pe cocoana leșinată.”

(Ion Luca Caragiale – *Bubico*)

1. Precizează spațiul și timpul în care se desfășoară acțiunea. **(6p)**
2. Formulează câte o opinie despre personajele – oameni care apar în text. **(6p)**
3. Scrie cuvinte cu sens opus pentru: înapoi, dispare, repede, exasperat, probabil, plăcere. **(6p)**
4. În structura „Trenul stop!”, înlocuiește cuvântul „stop” cu un alt cuvânt, astfel încât înțelesul propoziției să nu se schimbe. Scrie ce funcție sintactică îndeplinește cuvântul găsit. **(3p)**
5. Formulează o propoziție exclamativă în care cuvântul „colosală” să fie adjectiv. **(3p)**
6. Adaugă câte un predicat următoarelor grupuri de cuvinte pentru a deveni propoziții dezvoltate (cu același înțeles). **(6p)**
 - clătinătură colosală
 - emoție generală între pasageri
7. Scrie câte o propoziție interogativă negativă în care să introduci scrierea corectă a cuvintelor: *ia, i-a, iau, i-au*. **(8p)**
8. Înlocuiește cuvintele din propoziție, astfel încât înțelesul propoziției să nu se schimbe. **(6p)**

„Bubico dispare ca un porumbel alb în neagra noapte...”
9. Analizează subiectul și predicatul din propoziția: „Bubico îmi ia bomboana.” **(6p)**
10. Imaginează-ți că te afli în compartimentul trenului cu Bubico. Descrie-l pe Bubico în 4-5 rânduri. **(4p)**
11. Povestește întâmplarea prezentată în text. În povestire, vei urmări: **(36p)**
 - relatarea întâmplării la persoana a III-a; **(6p)**
 - eliminarea dialogului; **(6p)**
 - respectarea normelor de ortografie și de punctuație; **(5p)**
 - respectarea succesiunii acțiunilor din text; **(6p)**
 - așezarea corectă a textului în pagină; **(2p)**
 - cuprinderea întregului conținut al fragmentului în povestire; **(6p)**
 - formularea corectă și completă a enunțurilor. **(5p)**

Se acordă 10 puncte din oficiu. Total - 100 puncte

Varianta 13

Se dă textul:

„Din negoțul ce făcuse,
Jupânul corb câștigase
Un bun chilipir de caș,
Și cu dânsu-n cioc se duse
Pe-un copac, unde se puse
Ca un om l-al său sălaș.
Vulpea, ca o jupâneasă,
O cam șterse de pe-acasă;
Ea ieșise la plimbare,
Iar bunul miros ce-l are
Sub copac o îndreptă
Și corbului se adresă:
„Jupâne corb, plecăciune!
O, Doamne, ce frumusețe!
Ce pasăre, ce minune,
Ce pene frumoase ai!
Dar se pare că n-ai grai!”
Corbul, îngâmfat din fire,

Nicidecum nu-i veni bine
Ca vulpea să-l socotească
Mut, sau să îl vorbească,
Prin pădure-n lung și-n lat,
Că-i tare prost la cântat.
Lungi gâtul, căscă ciocul
Și-ncepu să croncănească.
Cum vulpea-i urzise jocul,
Cașul îi căzu deodată
Și vulpea-l înhăță îndată.
„Cântărețul”, cum se vede,
Când în vulpe se încrede
Și cum mintea îi lipsește,
Uite, ce mult păgubește!
Bine de s-ar fi gândit:
„De ce oare-s lingușit?”
N-ar mai fi fost păcălit!”

(*Corbul și vulpea* - după fabula lui I. H. Rădulescu)

1. Scrie o propoziție cu înțeles asemănător pentru expresia de mai jos.
„O cam șterse de pe-acasă” **(4p)**
2. Scrie cuvinte sau expresii cu același sens pentru: chilipir, sălaș, îngâmfat, urzise, înhăță, îndată. **(6p)**
3. Formulează câte o propoziție în care să introduci cuvintele: „odată” și „deodată”. **(6p)**
4. Formulează două enunțuri în care să folosești în același timp cuvintele: *sar/ s-ar; cel/ ce-l*. **(6p)**
5. Scrie un verb cu același înțeles pentru expresia „nu-i veni bine”, apoi formulează o propoziție afirmativă dezvoltată cu acest verb. **(6p)**
- 6*. Analizează părțile principale de propoziție. **(10p)**
„Cum vulpea-i urzise jocul,
Cașul îi căzu deodată.”
7. Identifică în poezie două pronume personale și analizează-le. **(4p)**

8. Selectează din poezie câte un verb din care reiese o trăsătură caracteristică fiecărui personaj și precizează această trăsătură. (8p)

9. Transcrie versurile care redau morala textului, apoi formulează un enunț care să cuprindă înțelesul moralei. (10p)

10. Redactează un dialog între Vulpe și Corb de cel puțin 10 rânduri, în care să introduci pronume personale de politețe, Vulpea adresându-i-se Corbului ca unui rege. (30p)

În redactarea dialogului, vei avea în vedere:

- coerența întrebărilor și răspunsurilor în formarea dialogului; (8p)
- respectarea normelor de ortografie și de punctuație; (5p)
- prezența a cel puțin două pronume de politețe; (5p)
- așezarea corectă în pagină a dialogului; (4p)
- formularea corectă și completă a întrebărilor și a răspunsurilor. (8p)

Se acordă 10 puncte din oficiu. Total - 100 puncte

Varianta 14

Se dă textul:

„– Hai fetițo, să mănânci ceva, că-ți va fi foame!

– Nu mi-e foame, bunico!

– Dar ce-ai făcut atâta vreme în grădină?

– Am urmărit albinele cum zboară din floare în floare și mieii vecinului care zburdau în poiană.

Mi-a spus ieri vecina că are și o mia albă, o frumusețe!

Am așteptat s-o văd, dar miaua n-a apărut.”

1. Identifică în al cincilea alineat verbul la timpul trecut, trece-l la timpul prezent, apoi cu fiecare formă a verbului formează câte o propoziție interogativă. (8p)

2. Transformă propoziția „Nu mi-e foame, bunico!” în propoziție afirmativă, fără să folosești cratima. (4p)

3. Trece verbul din propoziția „Nu mi-e foame, bunico!” la timpul trecut (trei variante diferite). (6p)

4. Formulează câte un enunț în care cuvântul „mia” să aibă trei sensuri diferite. (3p)

5. Analizează părțile principale de propoziție. (4p)

„Mieii vecinului zburdau în poiană”.

6. Alcătuieste familia de cuvinte, pornind de la cuvântul „albă”. (3p)

7. Analizează părțile de vorbire subliniate. (10p)

Miaua albă a vecinilor n-a apărut în poiana mea.

8. Formulează o propoziție dezvoltată afirmativă, în care substantivul „frumusețe” să fie subiect. (6p)

9. Formulează o propoziție dezvoltată negativă, în care verbul să fie la timpul trecut și să corespundă schemei următoare: (8p)

$$\frac{\text{altă parte de propoziție}}{\text{adj.}} + \frac{S}{\text{s.c.}} + \frac{\text{altă parte de propoziție}}{\text{s.c.}} + \frac{P}{V} + \frac{\text{altă parte de propoziție}}{\text{s.c.}}$$

10. Alcătuieste un text creativ (o compunere) de maxim 25 rânduri în care să introduci și dialogul prezentat. (38p)

În redactarea textului, vei ține seama de:

- respectarea părților unui text creativ (compunere); (4p)
- inserarea logică a dialogului; (6p)
- respectarea normelor de ortografie și de punctuație; (4p)
- formularea corectă și completă a enunțurilor; (6p)
- așezarea corectă a textului în pagină; (4p)
- alegerea unui titlu sugestiv; (4p)
- abordarea originală a creației. (10p)

Se acordă 10 puncte din oficiu. Total - 100 puncte

Varianta 15

Se dă textul:

„A fost odată un flăcăiandru singur pe lume. El muncea pe la unii și pe la alții, ca să-și câștige hrana. Și pentru că era curățel și frumușel, toți flăcăii din sat îl pizmuiau. Ceilalți flăcăi cășunaseră pe dânsul și-l tot luau peste picior, dar el nu lua aminte la vorbele lor și își căuta de treaba lui.

Când se adunau seara și bârfeau verzi și uscate, el se făcea că nu le înțelege vorbele și se arăta prostănac.

Pentru aceasta ei l-au poreclit prostul satului...

Stăpânii lui erau foarte mulțumiți de el, pentru că treaba ieșea din mâna lui mai bine decât din a celorlalți flăcăi. Vacile păscute de el erau mai frumoase și dădeau mai mult lapte decât cele ale altor flăcăi, fiindcă pe unde le ducea el pășunea era mai cu gust și mai îndestulătoare. Pe unde călca piciorul lui se cunoștea, fiindcă și ierburile se înveseleau.“

(„Cele douăsprezece fete de împărat și palatul cel fermecat” - Petre Ispirescu)

1. Scrie cuvinte sau expresii cu același sens pentru: muncea, pizmuiau, cășunară, feciori, odată, bârfeau, poreclit, fermecat. (8p)

2. Scrie verbul care are același înțeles cu fiecare expresie, apoi formulează cu fiecare verb câte o propoziție dezvoltată afirmativă. (6p)

• luau peste picior –

• își căuta de treaba lui –

3. De ce crezi că flăcăul „se arăta prostănac”? (6p)

4. Formulează un enunț în care să cuprinzi o trăsătură esențială a personajului principal din text. (5p)

5. Care este opinia ta în legătură cu faptul că unele persoane porecesc? (8p)

6. Analizează subiectul și predicatul din prima propoziție a textului. (6p)

7. Formulează două propoziții exclamative în care cuvântul „mai” să aibă alte sensuri decât cel din text. (6p)

8. Scrie un cuvânt/ expresie cu sens opus cuvântului „îndestulătoare”, apoi formulează cu acesta/ aceasta o propoziție dezvoltată interogativă. (4p)

9. Scrie o propoziție dezvoltată referitoare la conținutul textului, care să corespundă schemei. (6p)

$$\frac{S}{s.c.} + \frac{\text{altă parte de propoziție}}{s.c.} + \frac{\text{altă parte de propoziție}}{p} + \frac{P}{V}$$

10. Formulează o propoziție simplă în care subiectul să fie exprimat prin pronume personal la numărul plural, iar predicatul să fie exprimat prin verb la timpul trecut. (5p)

11. Povestește fragmentul în 15 rânduri, introducând și un dialog între flăcăiandru și unul dintre flăcăii din sat (câte două replici pentru fiecare). (30p)

În povestire, vei ține seama de:

- formularea corectă și completă a propozițiilor; (6p)
- inserarea logică a dialogului; (8p)
- respectarea normelor de ortografie și de punctuație; (5p)
- evitarea transcrierii identice din textul prezentat; (4p)
- așezarea corectă a povestirii în pagină; (3p)
- încadrarea povestirii în numărul de rânduri. (4p)

Se acordă 10 puncte din oficiu. Total - 100 puncte

Varianta 16

Se dă textul:

„Au fost odată într-o școală de provincie, doi camarazi – Niță Ghițescu și Ghiță Nițescu. Amândoi erau potriviți la învățătură și la purtare. Niță, însă, se deosebea, și nu numai de Ghiță, dar chiar de toți copiii ceilalți, prin talentul lui la scris, de care se minuna, pe drept cuvânt, toată lumea. În anul al patrulea de școală primară, Niță ajunsese să scrie așa de frumos, încât adesea, puse alături, caietul lui ai fi zis că este modelul de caligrafie tipărit (...), pe câtă vreme, Ghiță scria cum nu se poate mai urât (...).

Așa isprăvind clasele primare, s-au despărțit cei doi buni camarazi, ca să meargă fiecare după norocul lui.

Ghiță s-a dus la țară pe lângă tată-său care era negustor cu dare de mână, iar Niță, copil sărman, a apucat spre capitală, ascultând sfatul dascălului său.

– Fătul meu, tu părinți n-ai, carte multă nu ți-e dat să-nveți, că nu prea ești deștept; slugă nu te poți face că ești cam leneș... Ți-a dat și ție Dumnezeu un dar: ai icoană la scris. Ție cu condeiu ți-e dat să te hrănești. Du-te la București, acolo ai să intri copist în vreo cancelarie și-ncet-încet, cum te știu că n-ai purtări prea rele, cu vremea ai să-naintezi.“

(*Triumful talentului* - Ion Luca Caragiale)

1. Formulează un enunț în care să folosești cuvintele „odată” și „o dată”. (3p)

2. Formulează o propoziție dezvoltată interogativă în care să folosești cuvintele „numai” și „nu mai”. (4p)

3. Înlocuiește cuvintele subliniate cu un adjectiv și formulează apoi o propoziție dezvoltată negativă cu expresia obținută. (3p)

Negustor cu dare de mână – -----

4. Explică semnificația expresiei subliniată în text. (4p)

5. Analizează părțile principale de propoziție. (5p)

Au fost odată într-o școală de provincie doi camarazi.

6. Scrie cuvinte cu sens asemănător și cuvinte cu sens opus pentru: isprăvind, adesea, sărman, leneș. (8p)

7. Identifică în text o formă a pronumelui personal, un verb la timpul trecut, un substantiv comun și un adjectiv, apoi analizează-le. (8p)

8. Scrie o propoziție dezvoltată corespunzătoare schemei. (4p)

$$\frac{\text{altă parte de propoziție}}{\text{s.c.}} + \frac{\text{altă parte de propoziție}}{\text{s.c.}} + \frac{\text{Niță (S)}}{\text{s.p.}} + \frac{\text{P}}{\text{v}} + \frac{\text{altă parte de propoziție}}{\text{s.c.}} + \frac{\text{București}}{\text{s.p.}}$$

9. Alege personajul principal din textul prezentat și argumentează-ți alegerea. (5p)

10. Explică semnificația titlului „Triumful talentului”, argumentând cu ajutorul cuvintelor: „întrucât”, „având în vedere”, „datorită faptului”. (5p)

11. Formulează o concluzie despre sfatul dat de dascăl lui Niță Ghițescu. (6p)

12. Alcătuieste un text creativ de 10-15 rânduri, cu titlul „Talentul meu”. (35p)

În redactarea textului, vei ține seama de:

- respectarea părților unui text creativ; (4p)
- legătura logică între titlu și conținutul textului; (4p)
- respectarea normelor de ortografie și de punctuație; (5p)
- așezarea corectă a textului în pagină; (4p)
- încadrarea compunerii în numărul de rânduri; (2p)
- formularea corectă a enunțurilor; (6p)
- abordarea originală a temei. (10p)

Se acordă 10 puncte din oficiu
Total - 100 puncte

Varianta 17

Se dă textul:

Carpații Meridionali sunt cei mai înalți munți din patria noastră. Văile dintre munți sunt adânci și prăpăstioase. Pădurile nu sunt la fel de întinse ca în Carpații Orientali. La poalele munților sunt păduri de fag și de stejar. Pe crestele înalte întâlnim păduri de brad, pin și molid. Spre vârfurile stâncoase nu mai putem găsi decât arbuști și ierburi mărunte.

Depresiunile din Carpații Meridionali sunt puține și mici. Carpații Meridionali sunt traversați prin mai multe trecători. Cea mai importantă bogăție a acestor munți este cărbunele.

Lemnul arborilor din păduri este folosit în construcții și în industrie.

Frumusețea Carpaților atrage turiști din țară și din străinătate.

1. Analizează părțile principale din ultima propoziție. (6p)
2. Pornind de la cuvântul „frumusețea”, găsește cuvântul de bază și construiește familia de cuvinte a acestuia. (6p)
3. Identifică în text două adjective și două substantive la numărul plural și analizează-le. (10p)
4. Identifică informații din textul dat, care fac referire la păduri. Formulează și scrie o concluzie pe baza acestor informații. (10p)
5. Scrie cuvinte cu sens opus pentru: întinse, înalți, bogăție, atrage, găsi, succes (6p)
6. Transcrie din text două perechi de cuvinte cu sens asemănător. (4p)
7. Alcătuieste enunțuri în care cuvintele **ochi**, **stropi** și **vină** să fie, pe rând, substantive și verbe. (6p)
8. Răspunde la întrebarea: „De ce Carpații atrag turiștii?” (4p)
9. Explică sensul expresiilor: a pune umărul; a pune față în față; a pune paie pe foc; a pune capul pe cineva; a pune ochii în pământ; a pune ceva la cale; a pune preț pe ceva; a pune la îndoială. (4p)

10. Realizează un text creativ de 15-20 rânduri cu titlul „Călător prin țara mea”, folosind expresii vizuale și auditive. Subliniază expresiile utilizate. (30p)

În redactarea textului, vei urmări:

- respectarea celor trei părți ale unui text creativ; (4p)
- corelarea conținutului cu textul; (4p)
- folosirea a cel puțin trei expresii vizuale și trei expresii auditive și evidențierea lor prin subliniere; (6p)
- succesiunea logică a ideilor; (4p)
- originalitatea lucrării; (3p)
- respectarea normelor de ortografie și de punctuație; (4p)
- așezarea corectă a textului în pagină și aspectul scrisului; (3p)
- respectarea întinderii textului (15-20 rânduri). (2p)

Se acordă 10 puncte din oficiu. Total - 100 puncte

Varianta 18

Se dă textul:

„Frumoasă esti, pădurea mea,
Când umbra-i încă rară
Și printre crengi adie-abia
Un vânt de primăvară...
Când de sub frunze moarte ies
În umbră viorele,
Iar eu străbat huceagul des
Cu gândurile mele...”

(George Topîrceanu – „Cântec”)

1. Analizează părțile principale de propoziție din versurile: (6p)
„Și printre crengi adie-abia
Un vânt de primăvară...”
2. Scrie cuvinte cu sens asemănător pentru: **abia**, **adie**, **huceag**, apoi formulează cu fiecare câte o propoziție. (6p)
3. Analizează părțile de vorbire subliniate. (8p)
„De sub frunze veștede ies viorele”.

4. Transformă ultimele două versuri în propoziție simplă, apoi precizează prin ce parte de vorbire este exprimat subiectul. **(4p)**
5. Alcătuieste familia de cuvinte, pornind de la substantivul „pădure”. **(5p)**
6. Alcătuieste câte o propoziție, respectând cerințele: **(6p)**
- a) predicatul să fie exprimat printr-un verb ce conține vocală dublă, persoana a III-a, numărul plural;
 - b) propoziție interogativă negativă, în care subiectul să fie exprimat prin substantiv propriu;
 - c) propoziție dezvoltată, în care să introduci verbul „a umbri” la persoana a III-a, numărul plural.
7. Rescrie corect următorul enunț: **(4p)**
„Ști că strămoșii noștri a fost viteji și neânfricați?”
8. Găsește și scrie substantive provenite de la verbele: „ies”, „adie”, apoi formulează câte o propoziție dezvoltată în care aceste substantive să aibă funcție de subiect. **(4p)**
9. Alcătuieste câte trei enunțuri în care verbele „a da” și „a cere” să aibă înțelesuri diferite. **(6p)**
10. Formulează câte un enunț în care să folosești cuvintele: *ai, a-i, var, v-ar, sau, s-au*. **(6p)**
11. Alcătuieste un text creativ despre o întâmplare fericită petrecută în familia ta, în care să folosești descrierea și dialogul. **(35p)**

În redactarea textului, vei urmări:

- respectarea celor trei părți ale unui text creativ; **(4p)**
- corelarea conținutului cu titlul; **(4p)**
- inserarea dialogului și a descrierii; **(5p)**
- respectarea normelor de ortografie și de punctuație; **(4p)**
- așezarea corectă a textului în pagină; **(4p)**
- abordare originală a creației; **(10p)**
- succesiunea logică a ideilor. **(4p)**

Se acordă 10 puncte din oficiu. Total - 100 puncte

Varianta 19

Se dă textul:

„Într-o zi, un om a scăpat de la pieire un șarpe peste care se rostogolise o stâncă. După ce s-a văzut liber, șarpele șiret zise:

– Acum pregătește-te ca să te mănânc! Sunt lihnit de foame!

– Asta ți-e dreptatea, șarpe?

– Hai să mergem la judecată!

Șarpele îl mai slăbi puțin pe om din strânsoare, iar acesta porni grăbit la judecată. În calea lor apăru o vulpe.”

(*Judecata vulpii* – Petre Ispirescu)

1. Enumeră personajele care apar în text. (5p)
2. Scrie ce înțeles au în text cuvintele *slăbi* și *scăpat*. Alcătuieste alte două enunțuri în care aceste cuvinte să aibă alt înțeles. (6p)
3. Găsește un cuvânt care să aibă același înțeles cu expresia „lihnit de foame”. Precizează ce este ca parte de vorbire acest cuvânt. (4p)
4. Scrie trei cuvinte cu sens opus față de alte trei cuvinte din text. (4p)
5. Precizează numărul vocalelor și al consoanelor din cuvântul *mănânc*. (2p)
6. Analizează părțile de vorbire subliniate în text. (6p)
7. Scrie un final de 4 rânduri pentru întâmplarea prezentată în text. (10p)
8. Desparte cuvintele în silabe, apoi precizează numărul lor. (6p)
ortografie, ciob, fiica, fiindcă, needucaț, poeziile.
9. Alcătuieste câte un enunț, folosind cuvintele: *neam*, *ne-am*, *s-a*, *sa*, *ia*, *i-a*. (6p)
10. Formează adjective, apoi substantive, pornind de la verbele: a umbri, a respecta, a juca, a ruga, a înălța, a scăpa. (6p)

11. Alcătuieste un text creativ de 15-20 rânduri despre un peisaj minunat în care te afli și tu în dialog cu o persoană dragă. În text vei folosi și următoarele cuvinte și expresii: *cer, mănunchi de raze, zumzet, Paști, adiere ușoară, livadă, trimite, paradis de verdeață*. Dă-i un titlu potrivit.

În redactarea textului, vei urmări: **(35p)**

- respectarea celor trei părți ale unui text creativ; **(4p)**
- formularea corectă și completă a enunțurilor; **(4p)**
- inserarea dialogului, a cuvintelor și a expresiilor date; **(5p)**
- respectarea normelor de ortografie și de punctuație; **(4p)**
- așezarea corectă a textului în pagină; **(4p)**
- succesiunea logică a ideilor; **(6p)**
- corelarea conținutului cu titlul; **(2p)**
- abordarea originală a creației. **(6p)**

Se acordă 10 puncte din oficiu. Total - 100 puncte

Varianta 20

Se dă textul:

„Când a făcut Dumnezeu zăpada, i-a zis:

– Să-ți cauți singură culoarea!

Ea a mers pe la toate florile. Dar ele nu i-au ascultat rugămintea. A ajuns și la ghiocel și i-a spus:

– Vrei să-mi dai culoarea ta?

– Dacă dorești, o împart bucuros cu tine.

Drept recunoștință, zăpada îl lasă să scoată în afară căpșorul, cum vine primăvara”.

(Legenda ghiocelului)

- 1.** Enumeră personajele din text. Scrie câte o informație care se desprinde din text, despre fiecare personaj. **(6p)**
- 2.** Transformă textul dialogat în povestire. **(10p)**
- 3.** Transcrie din text două propoziții, ale căror subiecte să fie exprimate prin pronume personale. **(6p)**
- 4.** Alcătuieste o propoziție, al cărei predicat să fie exprimat printr-un verb din text, la timpul trecut. **(3p)**

5. Desparte în silabe cuvintele: *ghiocel, recunoștință, culoarea, năzuință, computer*. (5p)
6. Scrie cuvinte cu sens asemănător pentru: *clown, faimă, superb, zgomot, freamăt, minunat*. (6p)
7. Alcătuieste câte un enunț, folosind cuvintele: *căi, că-i, cel, ce-l, cea, ce-a*. (6p)
8. Analizează părțile de vorbire subliniate în enunțul: Zăpada îl lasă să scoată în afară căpșorul mititel. (5p)
9. Scrie cuvinte înrudite cu **a scrie**. (4p)
10. Formează adjective, pornind de la substantivele: *prietenie, lumină, umbră, frică, curaj, ceață*. (6p)
11. Explică expresiile de mai jos și alcătuieste câte o propoziție cu fiecare dintre ele. (5p)
- plin cu apă; plin cu soare; plin de viață; plin de rod; plin de speranțe.
12. Alintă cuvintele: *floare, ploaie, joc, nor, vânt, corn*. (3p)
13. Imaginează-ți un dialog de cel puțin 10 rânduri, între ghiocel și o altă floare de primăvară. (25p)
- Se acordă 10 puncte din oficiu . Total - 100 puncte

Varianta 21

1. Desparte în silabe cuvintele următoare, apoi precizează numărul lor: *copii, alee, risipitor, inegalitate*. (4p)
2. Alcătuieste câte un enunț în care să folosești cuvintele: *n-avem, n-are, n-ați, i-am, sar, s-ar*. (6p)
3. Alege formele corecte, apoi alcătuieste enunțuri: *ciocolat/ ciocolăți; ideie/ idee; abia/ abea*. (6p)
4. Scrie câte două cuvinte cu sens asemănător pentru: *victorie, mereu, a crea, străluci*. (4p)
5. Alcătuieste câte o propoziție în care să introduci un adjectiv și un substantiv care se scriu cu trei „i” (–iii). (4p)

6. Identifică și analizează subiectele din propozițiile de mai jos. (4p)

*Și parcă mă-nduioșa cu razele-i mângâietoare soarele strălucitor.
Se ferea cu multă atenție copilul de mingea colegului.*

7. Scrie câte un cuvânt cu sens asemănător pentru: *păreră de rău, iarbă uscată, a da de știre, a-i lăsa gura apă*, apoi alcătuieste câte o propoziție cu fiecare cuvânt. (8p)

8. Selectează din fragmentul de mai jos două substantive, două adjective, două verbe și două pronume personale, apoi analizează-le. (10p)

„– Se vede că vă place marea, domnule căpitan!

– Da, o iubesc! Pentru mine marea este totul! Ea acoperă șapte zecimi din globul pământesc. Adierea ei este curată și sănătoasă. E un deșert nemărginit, în care omul nu este niciodată singur, căci viața freamătă în jurul lui.

Marea este purtătoarea unei vieți minunate; e mișcare și dragoste; este infinitul viu, cum a spus unul dintre poeții dumneavoastră.”

(Jules Verne-20 000 de leghe sub mări)

9. Alcătuieste câte un enunț în care cuvântul **curat** să fie verb și substantiv, iar cuvântul **a încuraja** să fie adjectiv și substantiv. (4p)

10. Realizează planul de idei, apoi redactează un text creativ de 15-20 rânduri în care vei introduce și descrierea, cu titlul „Mama”. (40p)

În redactarea textului, vei urmări:

- elaborarea planului de idei, într-o succesiune logică; (8p)
- respectarea planului de idei în redactarea textului; (6p)
- folosirea descrierii; (6p)
- formularea corectă și completă a enunțurilor; (4p)
- respectarea normelor de ortografie și de punctuație; (4p)
- corelarea conținutului cu textul; (2p)
- așezarea corectă a textului în pagină; (4p)
- originalitatea lucrării. (6p)

Se acordă 10 puncte din oficiu. Total - 100 puncte

11. Redactează un text creativ, în care să folosești narațiunea și dialogul, cu următorul început: „Ne strecuram pe poteca șerpuitoare, printre tufele de liliac de la marginea pădurii. Sorin se oprea din când în când și privea uimit la florile care ne ademeneau cu parfumul lor îmbietor. Liniștea adâncă era tulburată de trilurile fermecătoare ale unei privighetori. Deodată...”

În redactarea textului, vei urmări: **(35p)**

- respectarea celor trei părți ale unui text creativ; **(3p)**
- legătura logică între conținut, titlu și începutul dat; **(8p)**
- folosirea narațiunii și a dialogului; **(8p)**
- formularea corectă și completă a enunțurilor; **(4p)**
- respectarea normelor de ortografie și de punctuație; **(4p)**
- așezarea corectă a textului în pagină; **(4p)**
- originalitatea lucrării. **(4p)**

Se acordă 10 puncte din oficiu. Total - 100 puncte

Varianta 23

Se dă textul:

„Rândunel zbură o zi întreagă, până ajunse la o cetate. Obosit, el căută cu privirea ageră un loc în care să se odihnească. Sus pe o columnă înaltă, stătea privind către cetate, statuia Prințului fericit. Ochii Prințului erau două safire luminoase, iar la mânerul spadei era un rubin mare și strălucitor. Văzând statuia, Rândunel se hotărî să înnopteze la picioarele dumneaei.

– Ce locșor de aur! Își zise pe când se pregătea de culcare. Dar când să-și vâre capul sub aripă, simți un strop mare de apă care-l picură.

– Ce ciudat! strigă mirat Rândunel. Cerul e plin de steluțe și, cu toate acestea, plouă. Care mai e rostul unei statui dacă nu te mai apără și de ploaie? Nu mai rămân aici, voi căuta alt loc să mă odihnesc.

Când să-și ia zborul, Rândunel văzu cum din ochii Prințului curgeau șiroaie de lacrimi cristaline.

– Cine ești tu? întrebă Rândunel.

– Sunt Prințul fericit.

– Și de ce plângi? continuă el nedumerit. M-ai udat learcă.

– Cu mult timp în urmă, când eram în viață, trăiam fericit în palatul meu. Cât era ziua de lungă, petreceam și nu mă gândeam niciodată ce e dincolo de poarta palatului. Acum, ca statuie pot vedea toate greutățile și suferința cetății mele și a locuitorilor ei.

Rândunel ascultă fermecat vorbele triste ale statuii ce părea vie. Aceasta îi mărturisi apoi, pe rând, motivele mâhnirii sale.”

(Oscar Wilde – *Prințul fericit*)

1. Formulează într-un singur enunț ideea principală din fragmentul marcat în text. (6p)

2. Scrie două trăsături morale pe care le avea Prințul. (4p)

3. Scrie vocalele și consoanele din cuvântul „leoarcă”. (3p)

4. Descrie, într-un enunț, cum erau ochii Prințului. (4p)

5. a) Scrie cuvinte cu înțeles asemănător pentru: obosit, ager, ciudat, a vorbi, supărare, cetate. (12p)

b) Scrie cuvinte cu sens opus pentru: luminos, niciodată, a se așeza, udat, obosit, nedumerit.

6. Selectează din fragmentul marcat: două substantive comune, un substantiv propriu, două adjective, un pronume personal, un pronume personal de politețe, două verbe. (8p)

7. Alcătuieste trei propoziții în care cuvântul „vie” să aibă sensuri diferite. (6p)

8. Completează cu semnele de punctuație potrivite. (5p)

„Odată cu rasăritul lunii Rândunel își luă zborul către Prinț

Am venit să-mi iau rămas bun spuse el

Rândunel micuț Rândunel îl rugă Prințul Nu vrei

să mai rămâi încă o noapte cu mine ”

9. Scrie părerea ta, în 6-8 rânduri, despre cauzele mâhnirii Prințului. Argumentează răspunsul, precizând și felul în care ai fi soluționat tu cauzele. (20p)

10. Alcătuieste propoziții dezvoltate în care substantivul „prinț” să fie: (6p)

a) subiect;

b) parte secundară de propoziție care determină (însoțește) un substantiv;

c) parte secundară de propoziție care determină (însoțește) un verb.

11. Alcătuieste o propoziție după schema: $\frac{S}{p} + \frac{P}{v}$ (4p)

12. De ce Rândunel a fost contrariat la un moment dat? (6p)

13. Care era motivul pentru care Rândunel era nedumerit când vorbea cu Prințul? (6p)

Se acordă 10 puncte din oficiu . Total - 100 puncte

Varianta 24

Se dă textul:

„A fost odată un om sărac care avea trei fiu. Cel mai mic era luat în răs și de aceea i-au dat numele de Nerozel. Frații mai mari au mers la pădure cu tatăl lor să taie lemne și au primit ca merinde clătite gustoase și lapte dulce. Un pitic cu părul alb le-a cerut o bucăică de mâncare și o înghițitură de lapte. Băieții l-au refuzat. Când s-au apucat să taie lemne, frații s-au lovit cu barda.

Nerozel se rugă și el să meargă în pădure să taie lemne. Mama îi dădu o turtă și o butelcuță cu apă stătută. În pădure se întâlni cu piticul cu părul alb, care îi spuse:

– Dă-mi o îmbucătură de turtă și un gât de apă! Teribil mi-e de foame și de sete!

Nerozel îi spuse:

– N-am decât o turtă simplă, iar apa este stătută; dar dacă ți-e de ajuns, hai să ne așezăm amândoi la mâncare.

În timp ce Nerozel scotea turta, aceasta se transformă într-o clătită gustoasă, iar în locul apei stătute apăru apă proaspătă.

Pentru bunătatea lui, piticul îl răsplăti pe Nerozel cu o găscă cu pene de aur.”

(adaptare după „Gâsca de aur” de Frații Grimm)

1. Formulează trei întrebări referitoare la conținutul textului. (3p)

2. Transformă dialogul din text în povestire. (7p)
3. Analizează părțile de vorbire subliniate în text. (10p)
4. Rescrie corect enunțul. *Copii sau dus în excursie cu părinți lor.* (3p)
5. Ce crezi că va face Nezorel cu găscă de aur primită de la pitic? Argumentează-ți răspunsul. (3p)
6. Analizează subiectul și predicatul din propoziția: *În pădure, Nezorel se întâlnește cu piticul cu părul alb.* (4p)
7. Scrie cuvinte cu același înțeles pentru: izbândă, merinde, gustoase, se transformase, bunătate, a fâgădui. (6p)
8. Imaginează-ți cum arată piticul. Descrie-l în cinci-șapte rânduri. (8p)
9. Transformă substantivele în adjective. (8p)
- frumusețe, ceartă, căldură, vișină, curaj, negreală, minciună, gust.
10. Trece la numărul plural substantivele însoțite de adjective. (6p)
- câmpie înflorită, argintia steluță, nor plumburiu, vișinia copertă, palton cenușiu, copil cuminte.
11. Alcătuieste un enunț în care cuvântul „gât” să aibă alt înțeles decât cel din text. (2p)
12. Scrie un text creativ de 15-20 rânduri despre piticul misterios, folosind și expresiile următoare: *steluțe aurii, glas cristalin, lumină multicoloră.* Dă-i un titlu potrivit.

În redactarea textului, vei urmări: (30p)

- alegerea unui titlu potrivit și corelarea acestuia cu tema și conținutul; (8p)
- încadrarea textului în cele 15-20 rânduri; (2p)
- folosirea expresiilor date; (6p)
- respectarea normelor de ortografie și de punctuație; (4p)
- așezarea corectă a textului în pagină și aspectul scrisului; (2p)
- înlănțuirea logică a ideilor; (4p)
- originalitatea lucrării. (4p)

Se acordă 10 puncte din oficiu.

Total - 100 puncte

Varianta 25

Se dă textul:

„ – Vezi ce bine-i șade lui – zice mam` mare – cu costumul de marinel?

– Mamițo, nu ți-am spus că nu se zice marinel?

– Da` cum?

– Marinal...

– Ei! ziceți voi cum știți. Eu zic cum am apucat. Așa se zicea pe vremea mea, când a ieșit întâi moda asta la copii – marinel.

– Vezi că sunteți proaste amândouă? Întrerupe tânărul Goe. Nu se zice nici marinal, nici marinel...

– Da` cum, procopsitul? Întrebă tanti Mița cu un zâmbet simpatic.

– Mariner...”

(*DI Goe* – Ion Luca Caragiale)

1. Menționează care este modul de expunere în text. (3p)
a) descrierea b) narațiunea c) dialogul
2. Transcrie din text trei cuvinte formate dintr-o singură silabă. (3p)
3. Enumeră două personaje care apar în text, apoi scrie câte două însușiri pentru fiecare. (3p)
4. Selectează din text o pereche de cuvinte care au înțeles asemănător. (6p)
5. Precizează forma corectă a cuvântului despre care personajele au păreri diferite. (3p)
6. Alcătuieste o propoziție în care substantivul „mamița” să aibă funcție sintactică de subiect. (4p)
7. Transcrie propoziția din care reiese obrăznicia lui Goe. (4p)
8. Precizează cum îl vede mam` mare pe Goe, atunci când se referă la aspectul lui vestimentar. Argumentează-ți răspunsul. (4p)
9. Analizează părțile principale de propoziție. „... întrebă tanti Mița cu un zâmbet simpatic.” (4p)

10. Povestește în maxim zece rânduri conținutul textului. (12p)
11. Scrie cuvinte cu înțeles asemănător pentru: pricopsit, modă, vreme, copii, a întrerupe, simpatic. (6p)
12. Explică înțelesul expresiilor. (12p)
- îi șade bine; pe vremea mea; a se face bine; a face ochi; a băga la cap; a o lua la sănătoasa.
13. Cuvântul despărțit corect în silabe este: (4p)
- a) co-stu-mul; b) sim-pa-tic; c) a-fe-ctu-os; d) sup-le-țe.
14. Analizează părțile de vorbire subliniate în text. (10p)
15. Propoziția „*Nu se zice nici marinal, nici marinell...*” este: (3p)
- a) exclamativă; b) interogativă; c) simplă; d) negativă; e) dezvoltată.
16. Cuvântul *pricopsit* nu înseamnă: (3p)
- a) chivernisit; b) bogat; c) nevoiaș; d) înstărit.
17. Scrie ce este ca parte de vorbire cuvântul subliniat. (6p)
- a) Cu voi voi să petreacă duminica.
- b) Mihai voi să cânte.
- c) V-oi ajuta și pe voi.

Varianta 26

Se dă textul:

„Privirile de farmec bete
Mi le-am întors către pământ –
Iar spicele jucau în vânt,
Ca-n horă dup-un vesel cânt
Copilele cu blonde plete,
Când saltă largul lor veșmânt.
În lan erau feciori și fete,
Și ei cântau o doină-n cor:
Juca viața-n ochii lor,
Și vântul le juca prin plete.”

(George Coșbuc – *Vara*)

1. Precizează cine cântă o doină. (3p)

2. Explică înțelesul versurilor: (8p)
„Privirile de farmec bete
Mi le-am întors către pământ”.
3. Descrie spicele, așa cum reiese din poezie. (5p)
4. Scrie familia de cuvinte pentru *pământ*. (5p)
5. Găsește însușiri pentru: cânt, plete, spice, feciori, fete, horă. (6p)
6. Scrie cuvinte cu sens asemănător pentru: farmec, pământ, vesel, copile, veșmânt, feciori. (6p)
7. Alcătuieste cinci enunțuri în care cuvântul **ochi** să aibă sensuri diferite. (5p)
8. Completează cu expresii corespunzătoare din text. (6p)
- imagini vizuale:
 - imagini auditive:
- 9.* Analizează cuvintele subliniate. (4p)
În lan erau feciori și fete.
10. Scrie ce sunt ca părți de propoziție, apoi ca părți de vorbire, cuvintele subliniate. (4p)
Galbenul spicelor se zărește din depărtare.
11. Explică folosirea cratimei în structura: „viața-n (ochii)” (4p)
12. Redactează un text creativ de 15-20 rânduri cu titlul „Prietenia mea, vara”. Folosește următoarele expresii și cuvinte de sprijin: *verdele frunzișului, soare poleit, se împodobește pământul, smarald, bujori roșii*. (34p)

În redactarea textului, vei urmări:

- respectarea celor trei părți ale unui text creativ; (4p)
- corelarea conținutului cu titlul; (4p)
- folosirea expresiilor și cuvintelor date; (8p)
- succesiunea logică a ideilor; (8p)
- respectarea normelor de ortografie și de punctuație; (4p)
- așezarea corectă a textului în pagină și aspectul scrisului; (2p)
- originalitatea lucrării. (4p)

Se acordă 10 puncte din oficiu. Total - 100 puncte